

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และแนวทางแก้ไขการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎีหลักการต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับดังนี้

1. ความหมายของการบริหาร การจัดการ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
 - 1.1 ความหมายของการบริหาร
 - 1.2 ความหมายของการจัดการ
 - 1.3 ความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
2. แนวคิดเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
 - 2.1 ความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศ
 - 2.2 องค์ประกอบของเทคโนโลยีสารสนเทศ
 - 2.3 ยุทธศาสตร์การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของกระทรวงศึกษาธิการ
 - 2.4 สภาพ ปัญหาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานศึกษา
3. แนวคิดเกี่ยวกับโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน
 - 3.1 นโยบายหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน
 - 3.2 วัตถุประสงค์ของโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน
 - 3.3 วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์
 - 3.4 แนวคิดของโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน
 - 3.5 แนวทางการดำเนินงาน
 - 3.6 ผลการดำเนินงานของโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน
 - 3.7 ผลที่คาดว่าจะได้รับของโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน
 - 3.8 ภาพความสำเร็จของโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน
 - 3.9 กลยุทธ์หลักของโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน
 - 3.10 การขับเคลื่อนกลยุทธ์ของโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน
4. เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน
 - 4.1 ผู้นำการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียน
 - 4.2 แนวคิด แนวปฏิบัติ การปฏิรูปเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

12

4.3 ความรู้และเทคนิคเชิงปฏิบัติเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารใน

โรงเรียน

5. แนวคิดเกี่ยวกับโรงเรียนในฝัน

5.1 แนวคิดหลักและความเป็นมา

5.2 บทบาทโรงเรียนในฝัน

6. โครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

พระนครศรีอยุธยากับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

7.1 งานวิจัยในประเทศ

7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. ความหมายของการบริหาร การจัดการ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

1.1 ความหมายของการบริหาร

นักวิชาการด้านบริหารได้ให้ความหมายของการบริหาร ไว้ดังนี้

นิพนธ์ กินาวงศ์ (2541 : 3) ได้ให้ความหมายว่า การบริหาร คือ การร่วมมือกันทำงานของบุคคล ตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป โดยมีวัตถุประสงค์ของการทำงานร่วมกัน ในการร่วมมือกันทำงานนั้นจะต้องมีบุคคลที่เราเรียกว่าผู้บริหาร และการร่วมมือนั้นจะจัดในรูปขององค์การประเภทต่าง ๆ แล้วแต่วัตถุประสงค์ที่มีขององค์การนั้น ๆ

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2542 : 37) ได้ให้ความหมายในการบริหารคือกระบวนการนำทรัพยากรการบริหารมาใช้ให้บรรลุตามขั้นตอนการบริหารคือ (1) การวางแผน (2) การจัดการองค์กร (3) การชี้นำ (4) การควบคุม ซึ่งความหมายดังกล่าวคือ กระบวนการ ทรัพยากร และวัตถุประสงค์

ภิญโญ สาธร (2543 : 3) ได้ให้ความหมายว่า การบริหาร คือ กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกัน

อรอุติ เขียวสุภพงษ์ (2546 : 9) กล่าวว่าการบริหารเป็นงานของหัวหน้างานหรือผู้นำที่จะต้องกระทำเพื่อให้กลุ่มที่มีคนหมู่มากอยู่ร่วมกัน สามารถทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

เฟสเลอร์ และ แคทล์ (Fesler and Kettl. 1991 : 7) ได้ให้ความหมายว่า การบริหาร คือ การจัดการทำให้เกิดความสำเร็จและเห็นว่า การบริหารเป็นการระดมให้บุคลากรดำเนินการให้ไปสู่เป้าหมายได้ผลสำเร็จสูงสุด

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

13

สรุปความหมายของการบริหาร คือ การที่บุคคลหรือกลุ่มคนร่วมกันดำเนินการด้วยการนำกระบวนการต่าง ๆ มาใช้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการทำงาน

1.2 ความหมายของการจัดการ

นักวิชาการด้านบริหารได้ให้ความหมายของการจัดการ ไว้ดังนี้

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2542 : 444) ให้ความหมายของคำว่า การจัดการ คือ กระบวนการนำทรัพยากรการบริหารมาใช้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามขั้นตอนการบริหาร คือ การวางแผน การจัดองค์การ การชี้นำ และการควบคุม

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2547 : 19) ให้ความหมายของการจัดการ เป็นกิจกรรมหรือกระบวนการของการวางแผน การจัดองค์การ ภาวะผู้นำ และการควบคุมในการใช้ทรัพยากร โดยผ่านผู้อื่นให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร

ดริคเกอร์ (สมคิด บางโม. 2542 : 60 ; อ้างอิงจาก Drucker. 2005) ให้ความหมายของการจัดการว่า หมายถึง ศิลปะในการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมายร่วมกับผู้อื่น

บาร์ทอล และมาร์ติน (Bartol and Martin. 1991 : 6) ให้ความหมายของการจัดการ เป็นกระบวนการที่ทำให้เป้าหมายขององค์กรประสบความสำเร็จโดยผ่านหน้าที่หลัก 4 อย่าง คือ การวางแผน การจัดองค์การ การใช้ภาวะผู้นำ และการประเมินผล

บรูเน และเคิร์ตซ์ (Boone and Kurtz. 1992 : 4) ให้ความหมายของการบริหารจัดการ เป็นการใช้ประชาชนหรือทรัพยากรอื่น ๆ ให้ดำเนินการสำเร็จตามเป้าหมาย

สรุปความหมายของการจัดการ คือกิจกรรมหรือกระบวนการที่ทำให้บรรลุเป้าหมายด้วยกระบวนการต่าง ๆ

1.3 ความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ได้มีนักวิชาการ ให้ความหมายของคำว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร ดังนี้

ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (2545 : 5) ให้คำจำกัดความถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารว่าเป็นเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับข่าวสารข้อมูลและการสื่อสาร นับตั้งแต่การสร้าง การนำมาวิเคราะห์หรือประมวลผล การรับและส่งข้อมูล การจัดเก็บและนำไปใช้งานใหม่ เทคโนโลยีเหล่านี้มักจะหมายถึงคอมพิวเตอร์ซึ่งประกอบด้วยส่วนฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ และส่วนข้อมูล

ชัยพจน์ รักราม (2546 : 26) ได้ให้ความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารไว้ว่าเป็นการใช้ระบบเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารที่รวมเอาอุปกรณ์สองสิ่งมาใช้คือคอมพิวเตอร์ที่ช่วยทำให้การประมวลผลข้อมูล ให้มีความรวดเร็ว ถูกต้อง แม่นยำ เป็นสารสนเทศ ที่มีความหมายในการบริหารจัดการใช้อุปกรณ์ทางการสื่อสารช่วยทำให้โยงโยไปยังเครื่องคอมพิวเตอร์ที่อยู่ไกล ออกไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

14

ได้ เช่นการรับส่งและแลกเปลี่ยนเอกสารทางอิเล็กทรอนิกส์ของกรมศุลกากร ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ การค้าอิเล็กทรอนิกส์ การตลาดอิเล็กทรอนิกส์ ธนาคารอิเล็กทรอนิกส์ ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ จนถึงเงินอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

กิดานันท์ มลิทอง (2548 : 12) กล่าวว่าเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นส่วนผสมผสานระหว่างเทคโนโลยี 2 ประเภท คือ 1) เทคโนโลยีสารสนเทศ คือการทำงานร่วมกันระหว่างฮาร์ดแวร์ และ ซอฟต์แวร์ ในการประมวล จับเก็บ เข้าถึง สืบค้น นำเสนอ และเผยแพร่สารสนเทศด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ สำหรับคอมพิวเตอร์ที่มีสมรรถนะสูงมาก สามารถทำงานนอกเหนือจากการประมวลผล และจัดเก็บข้อมูลธรรมดามาเป็นสื่อในการสร้างภาพ 3 มิติ การตัดต่อภาพยนตร์ การผสมเสียง และเป็นตัวกลางในการนำเสนอสารสนเทศรูปลักษณะต่าง ๆ ตัวอย่างของฮาร์ดแวร์ได้แก่ อุปกรณ์ใดๆ ที่มีชิพคอมพิวเตอร์เป็นส่วนประกอบ เช่น คอมพิวเตอร์ กล้องถ่ายภาพดิจิทัล โทรศัพท์เซลลูลาร์ และรวมถึงวัสดุ เช่น สมาร์ตการ์ด ตัวอย่างของซอฟต์แวร์ เช่น โปรแกรมประมวลคำ โปรแกรมกราฟิก โปรแกรมตัดต่อภาพเคลื่อนไหว เป็นต้น 2) เทคโนโลยีการสื่อสาร คือ อุปกรณ์และวิธีการในการสื่อสารโทรคมนาคมเพื่อการเข้าถึง ค้นหา และรับส่งสารสนเทศด้วยความรวดเร็ว ตัวอย่างเช่น โมเด็ม การส่งสัญญาณผ่านดาวเทียม การประชุมทางไกล เป็นต้น

ครรชิต มาลัยวงศ์ (2548 : 16) ได้ให้ความหมายคำว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หมายถึง เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีการสื่อสารโทรคมนาคม เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์นั้นมีความสามารถพื้นฐานในด้านการบันทึกข้อมูลที่เกิดขึ้นแล้ว นำมาประมวลผล จัดทำเป็นรายงานต่าง ๆ เช่นในงานบัญชี เราก็ใช้คอมพิวเตอร์บันทึกการขายการสั่งซื้อของลูกค้า แล้วคำนวณยอดรวม คำนวณส่วนลด คำนวณภาษี คำนวณค่าส่งสินค้า แล้วจัดทำใบส่งของและใบแจ้งหนี้เพื่อส่งให้ลูกค้า ข้อมูลเหล่านี้เมื่อครบเดือนก็นำมาคำนวณเป็นรายงานภาษียื่นต่อกรมสรรพากร ใช้เพื่อตรวจสอบการชำระหนี้ของของลูกค้าได้อย่างรวดเร็ว สำหรับการสื่อสารโทรคมนาคมนั้น เข้ามามีส่วนร่วมด้วยก็ตรงที่การบันทึกข้อมูลนั้น อาจเกิด ณ จุดที่อยู่ห่างไกลจากเครื่องคอมพิวเตอร์ แต่ก็สามารถส่งข้อมูลผ่านระบบโทรคมนาคมจากจุดบันทึกข้อมูลมายังเครื่องคอมพิวเตอร์ได้อย่างรวดเร็วหากมีแต่เครื่องคอมพิวเตอร์โดยไม่มีระบบโทรคมนาคมก็เกิดความยุ่งยากที่จะต้องให้คนถือข้อมูลมาส่งให้พนักงานคอมพิวเตอร์ เมื่อรวมทั้งสองเทคโนโลยีเข้าด้วยกันจึงเกิดประโยชน์

ธันวา อ่วมมณี (2548 : 23) เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หมายถึง การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมต่าง ๆ มาใช้ในกระบวนการจัดการในสถานศึกษา ประกอบด้วย สิ่งที่เป็นคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และรวมถึงโทรทัศน์ เครื่องเล่นวีซีดี วีดีโอ วิทยุ เทปเสียง การ บูรณาการเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ การกระจายเสียงและโทรศัพท์เข้าด้วยกัน ช่วยให้การดำเนินงานการสื่อสาร

เป็นไปได้ง่ายโดยใช้สื่อต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต โทรทัศน์ วิดีโอ และเครื่องเสียง สามารถเข้าถึงข้อมูลที่หลากหลายมากขึ้น เช่น การใช้ซอฟต์แวร์ ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ช่วยสอน เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548 : 7) ได้ให้ความหมายของคำว่า เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หมายถึง เทคโนโลยีที่ประกอบขึ้นด้วยระบบจัดเก็บและประมวลผลข้อมูลระบบสื่อสาร โทรคมนาคม และอุปกรณ์สนับสนุนการปฏิบัติงานด้านสารสนเทศที่มีการวางแผนจัดการ และใช้งานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ เราจะเห็นว่าความหมายดังกล่าวเป็นความหมายที่กว้างและไม่ได้กำหนดรายละเอียดที่ชัดเจน เนื่องจากการพลวัตของเทคโนโลยีที่รวดเร็ว ส่งผลให้เราไม่สามารถกล่าวอย่างเฉพาะเจาะจง

ชฎาภรณ์ สงวนแก้ว (2549 : 18) ได้ให้ความหมายของคำว่า เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร คือ การผสมผสานเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ากับระบบสื่อสาร โทรคมนาคม ที่ครอบคลุมระบบสื่อสาร ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ โทรสาร โทรศัพท์ เครื่องมือสื่อสารอื่น ๆ กับระบบคอมพิวเตอร์ ซอฟต์แวร์ ฐานข้อมูลและบริหารสารสนเทศ ตลอดจนระบบเครือข่ายโทรคมนาคมจำนวนมากที่เชื่อมโยงติดต่อและใช้ร่วมกัน

สรุปได้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร คือการทำงานร่วมกันระหว่างฮาร์ดแวร์ และ ซอฟต์แวร์ มีความสามารถพื้นฐานในด้านการบันทึกข้อมูล ที่เกิดขึ้นแล้ว นำมาประมวลผล จัดทำเป็นรายงานต่าง ๆ สามารถส่งข้อมูลผ่านระบบโทรคมนาคมจากจุดบันทึกข้อมูลมายังเครื่องคอมพิวเตอร์ได้อย่างรวดเร็ว เมื่อรวมทั้งสองเทคโนโลยีเข้าด้วยกันจึงเกิดประโยชน์มาก

จากความหมายของการบริหาร การจัดการ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ผู้วิจัยสามารถสรุปความหมายรวมคือ การบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หมายถึง การดำเนินงานของบุคลากรหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยนำกระบวนการต่าง ๆ มาทำงานร่วมกันระหว่างฮาร์ดแวร์ และซอฟต์แวร์ แล้วนำมาประมวลผล จัดทำเป็นรายงานต่าง ๆ สามารถบันทึก และส่งข้อมูลผ่านระบบโทรคมนาคมได้

2. แนวคิดเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

2.1 ความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศ

สำนักงานวิจัยและประเมินผลการศึกษา สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2542 : 5) ได้ระบุถึงความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศว่า เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นการจัดเก็บข้อมูลที่มีระบบ เพื่อความสะดวกในการเรียกข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการสื่อสารข้อมูล ดังนั้นเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเทคโนโลยีที่มีความเจริญก้าวหน้าอย่างมากและ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

16

รวดเร็วจนกระทั่งมีบทบาทและความสำคัญต่อทุกวงการ ไม่ว่าจะเป็นด้านธุรกิจ สารสนเทศ การปกครอง อุตสาหกรรมและการศึกษา ตลอดจนชีวิตประจำวันของคนเรา

เลาดอน และเลาดอน (Laudon & Laudon, 1998 : 6) ได้อ้างถึงความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศ ดังต่อไปนี้

1. เทคโนโลยีสารสนเทศมีอิทธิพลในโลกยุคปัจจุบันทั้งด้านธุรกิจ เศรษฐกิจ และการศึกษาด้านต่าง ๆ

2. ในปี ค.ศ. 2000 ผู้มีความชำนาญในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศจะเป็นที่ต้องการขององค์กรเทคโนโลยีสารสนเทศจะมีบทบาทอย่างยิ่งต่อองค์กร และผู้มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ จะประสบผลสำเร็จในการทำงาน

3. ถ้ามีวิสัยทัศน์กว้างไกล ก็จะตระหนักว่า เทคโนโลยีสารสนเทศมีศักยภาพต่อความเปลี่ยนแปลงควบคุมสภาพแวดล้อม แก้ปัญหา เพิ่มผลผลิตและเปลี่ยนพฤติกรรมมนุษย์ในองค์กรได้

เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ เพราะการที่ผู้บริหารกิจการและผู้บริหารประเทศจะสามารถแข่งขันกับผู้อื่นได้ไม่ว่าจะเป็นด้านการพาณิชย์ การดำเนินธุรกิจ การอุตสาหกรรม หรือแม้แต่ในด้านการจัดการศึกษา จำเป็นที่จะต้องข้อมูลและสารสนเทศที่ถูกต้อง และเป็นปัจจุบันสำหรับเอาไว้ช่วยในการตัดสินใจและการจัดการ ปัจจุบันนี้เป็นไปไม่ได้แล้วที่ผู้บริหารจะตัดสินใจ โดยการเดาสุ่ม หรือคิดเอาเอง จากกลางสังหรณ์ว่า หากตัดสินใจแบบใดแบบหนึ่งแล้ว เหตุการณ์จะเกิดขึ้นเช่นนั้นเช่นนี้ (ครรชิต มาลัยวงศ์, 2540 : 5) เกี่ยวกับความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศนั้น จะเห็นได้จากการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นผู้นำในการใช้และการเผยแพร่เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการพัฒนาประเทศ และรัฐบาลได้จัดโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศ พุทธศักราช 2538 โดยถือให้ปีพุทธศักราช 2538 เป็น “ปีแห่งเทคโนโลยีสารสนเทศไทย” (กองวิจัยนโยบายเทคโนโลยี ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ, 2538 :11) และหลังจากนั้นรัฐบาลก็ได้ให้ความสำคัญเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศมาโดยตลอด เห็นได้จากแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 จนถึงฉบับที่ 11 ได้บรรจุเรื่องเทคโนโลยี สารสนเทศไว้ในแผน โดยมุ่งเน้นให้มีการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเต็มศักยภาพ เอื้อประโยชน์ต่อการสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าและบริการ มีการยกระดับการพัฒนาและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อเป็นโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญในการกระจายองค์ความรู้และข่าวสารสู่คนไทยอย่างกว้างขวาง อันเป็นการสนับสนุนการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันและการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยดำเนินการดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

17

1. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน มีประสิทธิภาพสูงในราคายุติธรรม ควบคู่กับการเพิ่มประสิทธิภาพ การใช้ประโยชน์ การบริหารจัดการและการกำกับดูแลโครงสร้างพื้นฐานที่มีอยู่

2. ส่งเสริมให้มีการสร้างและใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อกิจกรรมต่าง ๆ อาทิ การศึกษา การเรียนรู้ตลอดชีวิต การพาณิชย์ การอุตสาหกรรม การบริหารจัดการภาครัฐและเอกชน ความมั่นคงของชาติ สวัสดิการของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ด้อยโอกาสตลอดจนการอนุรักษ์ ฟื้นฟูวัฒนธรรมและภูมิปัญญา รวมทั้งส่งเสริมให้ขยายเครือข่ายอินเทอร์เน็ตสู่ตำบลที่มีความพร้อม เพื่อเพิ่มการเรียนรู้ของชุมชน เพิ่มประสิทธิภาพการติดต่อสื่อสาร และนำสินค้าในชนบทสู่ตลาดโลก โดยอาศัยระบบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

3. เร่งการพัฒนากำลังคนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารที่มีความสามารถสูงอย่างเพียงพอเพื่อรองรับตลาดในประเทศและตลาดโลก รวมทั้งการพัฒนาต่อยอดความรู้ให้กับบุคลากรที่จบมาจากสาขาอื่น พร้อมทั้งผลิตบุคลากรด้านนี้โดยตรง โดยมีระบบการรับรองมาตรฐานวิชาชีพ การรับรองมาตรฐานของผู้ประกอบการให้ได้ระดับทัดเทียมนานาชาติตลอดจนมีมาตรการจูงใจบุคลากรที่ทำงานอยู่ต่างประเทศให้กลับมาทำงานในประเทศไทย

4. ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ และบริการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งจะนำไปสู่การส่งออกที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2545 : 157-158)

นอกจากที่ได้กล่าวมาข้างต้นเทคโนโลยีสารสนเทศยังมีความสำคัญนานัปการ สามารถลดต้นทุนหรือค่าใช้จ่าย เพิ่มผลผลิต ปรับปรุงคุณภาพการบริการ เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงาน การจัดการและการปฏิบัติการเทคโนโลยีสารสนเทศเข้าไปมีส่วนสำคัญในการบริหารผลิตภัณฑ์ให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าทั้งในแง่ทรัพยากรมนุษย์ วัสดุอุปกรณ์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สรุป เทคโนโลยีสารสนเทศ คือความสำคัญและเป็นความจำเป็นต่อการจัดการศึกษา เพราะเทคโนโลยีสารสนเทศสามารถอำนวยความสะดวกมากมายทั้งการจัดระบบข่าวสาร เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสารสนเทศ เก็บสารสนเทศในรูปแบบที่สามารถเรียกใช้ได้ทุกครั้งอย่างสะดวก จัดระบบอัตโนมัติเพื่อการจัดเก็บประมวลผลและเรียกใช้ได้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพมาก ช่วยในการสื่อสารระหว่างกันได้อย่างรวดเร็ว ลดอุปสรรคเกี่ยวกับเวลา และระยะทาง โดยการใช้ระบบโทรศัพท์และอื่น ๆ

2.2 องค์ประกอบของเทคโนโลยีสารสนเทศ

ไพรัช รัชชพงษ์ และพิเชฐ คุรงค์เวโรจน์ (2541 : 8) กล่าวว่าในเชิงกายภาพเทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 4 ส่วน คือ

1. ฮาร์ดแวร์ (Hardware)
2. ซอฟต์แวร์ (Software)
3. ฐานข้อมูล (Database)
4. บุคลากร (People ware)

เพื่อสร้างความเข้าใจในเรื่ององค์ประกอบขออธิบายความหมาย ในแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ฮาร์ดแวร์ หมายถึง เป็นตัวเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ซึ่งประกอบขึ้นด้วยแผ่นวงจร สายไฟฟ้า มอเตอร์ พลาสติก ฯลฯ เป็นส่วนที่เราจับต้องและมองเห็นได้ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ประกอบเข้าเป็นเครื่องคอมพิวเตอร์ ซึ่งแบ่งตามลักษณะการทำงานได้ 4 หน่วย คือ หน่วยรับโปรแกรม หน่วยประมวลผลกลาง หน่วยความจำ หน่วยแสดงผล ในทำนองเดียวกัน (ธงชัย สิทธิกรณ . 2539 : 23) ให้ความหมายของฮาร์ดแวร์ว่าเป็นโครงสร้างของเครื่องคอมพิวเตอร์ สามารถมองเห็นและสัมผัสได้ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้าของมนุษย์เช่น เป็นพิมพ์ ตัวเครื่อง หรือเครื่องพิมพ์ เป็นต้น ส่วนประกอบนี้เป็นส่วนที่มีความสัมพันธ์กับระบบเก็บข้อมูลและความเร็ว โดยตรง

จากความหมายของฮาร์ดแวร์ดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ฮาร์ดแวร์ คือ อุปกรณ์ที่สามารถจับต้องได้ด้วยสัมผัสทั้งห้าของมนุษย์ ที่สามารถรับโปรแกรมและข้อมูล แล้วนำมาประมวลผลสามารถบันทึกไว้ในหน่วยความจำและแสดงผลได้ในรูปแบบต่าง ๆ ดังนั้นคำว่าฮาร์ดแวร์ที่ใช้ในส่วนและเทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ทางด้านโทรคมนาคม เช่น โทรศัพท์ เป็นต้น

องค์ประกอบที่ 2 ซอฟต์แวร์ คือ โปรแกรมที่เขียนขึ้นเพื่อใช้ควบคุมระบบการทำงานของเครื่อง โดยทำหน้าที่ในการติดต่อระหว่างฮาร์ดแวร์กับผู้ใช้ โดยซอฟต์แวร์ดังกล่าวจะเป็นตัวกลางในการควบคุมการทำงานของอุปกรณ์ป้อนเข้าและแสดงผล จับต้องไม่ได้ แต่มองเห็นได้ เมื่อเขียนออกมาเป็นรูปคำสั่งภาษาคอมพิวเตอร์ หรือเมื่อบันทึกคำสั่งนั้นลงบนสื่ออย่างใดอย่างหนึ่ง บางครั้งมักนิยมเรียกว่า “โปรแกรม” ในทำนองเดียวกัน (ธงชัย สิทธิกรณ . 2539 : 23) ได้ให้ความหมายของซอฟต์แวร์ว่าเป็นส่วนที่ทำหน้าที่ควบคุมการทำงานของทั้งระบบไม่สามารถสัมผัสได้ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้าของมนุษย์ เป็นส่วนที่ทำให้ผู้ใช้กับเครื่องคอมพิวเตอร์สามารถสื่อสารถึงกันได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

สรุปคำว่าซอฟต์แวร์ คือ ชุดคำสั่งหรือโปรแกรมที่เขียนออกมาในรูปคำสั่งภาษาคอมพิวเตอร์ ที่ทำหน้าที่ควบคุม หรือสั่งการให้ฮาร์ดแวร์ที่เกี่ยวข้องในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศทำงานตามความต้องการของมนุษย์

องค์ประกอบที่ 3 ฐานข้อมูล หมายถึง ความสัมพันธ์ของข้อมูลหลาย ๆ สิ่ง หลาย ๆ อย่าง มารวมกันอยู่และมีความสัมพันธ์กัน (สิทธิศักดิ์ คล่องดี. 2542 : 16) ซึ่งสอดคล้องกับ (กิตติภักดีวัฒนะกุล และจำลอง ครุอุตสาหะ. 2544 : 9) ได้กล่าวว่า ฐานข้อมูลคือการนำเอาข้อมูลต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งแต่เดิมจัดเก็บอยู่ในแฟ้มข้อมูลมาจัดเก็บไว้ในที่เดียวกัน ซึ่งเป็นฐานข้อมูลรวมขององค์กร ส่งผลให้แต่ละฝ่ายในองค์กรสามารถใช้ข้อมูลร่วมกัน และสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในระบบแฟ้มข้อมูลได้

สรุปได้ว่าฐานข้อมูล คือ โครงสร้างสารสนเทศขององค์กรต่าง ๆ ที่นำเอาข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งแต่เดิมได้จัดเก็บแยกกันเป็นส่วน ๆ นำมาเก็บรวบรวมไว้ในที่เดียวกันเป็นแหล่งรวมข้อมูลซึ่งทุกฝ่ายในองค์กรสามารถใช้ข้อมูลแก้ไขข้อมูลร่วมกันได้

องค์ประกอบที่ 4 คือ บุคลากร ได้แบ่งบุคลากรทางคอมพิวเตอร์ออกเป็น 5 ระดับ คือ พนักงานเตรียมข้อมูล ทำหน้าที่บันทึกข้อมูลลงในอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่คอมพิวเตอร์สามารถรับเข้าไปทำงานได้ พนักงานควบคุมคอมพิวเตอร์ ทำหน้าที่ในการนำโปรแกรมและข้อมูลเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์ เตรียมอุปกรณ์ที่จะใช้กับงานต่าง ๆ ควบคุมให้อุปกรณ์ต่าง ๆ ทำงานเป็นปกติ นำงานที่ได้จากคอมพิวเตอร์มาให้กับผู้ใช้คอมพิวเตอร์ตลอดจนสังเกตและบันทึกความผิดปกติต่าง ๆ ของเครื่องคอมพิวเตอร์ที่อาจเกิดขึ้นให้ฝ่ายซ่อมบำรุงแก้ไขบรรณารักษ์คอมพิวเตอร์ ทำหน้าที่ดูแลรักษาอุปกรณ์ที่ใช้บันทึกข้อมูล โปรแกรมคอมพิวเตอร์ หนังสือและวารสารต่าง ๆ นักโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ทำหน้าที่เขียนโปรแกรมเพื่อให้คอมพิวเตอร์ทำงานด้านต่าง ๆ และระดับสุดท้ายคือนักวิเคราะห์ระบบ ทำหน้าที่วิเคราะห์และออกแบบงานที่จะนำคอมพิวเตอร์ เข้าไปใช้คอยประสานงานระหว่างผู้ใช้คอมพิวเตอร์ หัวหน้าหน่วยงาน นักโปรแกรมตลอดจนเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆ ซึ่งครุฑิมาลัยวงศ์ . (2538 :115) ได้สรุปว่าบุคลากรผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานคอมพิวเตอร์หมายถึง กลุ่มที่ต้องการนำผลการทำงานของคอมพิวเตอร์ไปใช้ ได้แก่ ผู้บริหารเป็นต้น กลุ่มเจ้าหน้าที่ระบบคอมพิวเตอร์ หมายถึง กลุ่มที่เป็นนักเทคนิคด้านคอมพิวเตอร์ กลุ่มผู้ขายคอมพิวเตอร์ ได้แก่ ผู้ที่จัดหาคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องมาติดตั้ง ทดสอบและช่วยเหลือในด้านการใช้งานให้แก่หน่วยงานต่าง ๆ และกลุ่มสุดท้ายคือ กลุ่มที่ปรึกษาคอมพิวเตอร์ ได้แก่ ผู้ทำหน้าที่ช่วยเหลือให้คำปรึกษาในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้คอมพิวเตอร์ จากรายละเอียดของบุคลากร ที่เป็นส่วนประกอบส่วนหนึ่งของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้ศึกษาได้สรุปบุคลากรเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ กลุ่มผู้บริหาร ทำหน้าที่ในการวางแผนหรือประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ ในกานำคอมพิวเตอร์เข้า

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

20

ไปใช้งาน กลุ่มที่ 2 คือ กลุ่มเจ้าหน้าที่ระบบคอมพิวเตอร์ ทำหน้าที่ดูแลระบบคอมพิวเตอร์ให้สามารถใช้งานได้ตามต้องการ พร้อมทั้งให้คำปรึกษา ช่วยเหลือฝ่ายอื่น ๆ ในการใช้งานคอมพิวเตอร์ ซึ่งอาจจะหมายถึง ทำหน้าที่เป็นนักเขียนโปรแกรมด้วย และกลุ่มสุดท้ายคือ กลุ่มผู้ปฏิบัติการ ทำหน้าที่ในการควบคุมเครื่อง เตรียมข้อมูลและป้อนข้อมูลเข้าสู่ระบบ

ไพรัช รัชพงษ์ และพิเชฐ คุรงค์เวโรจน์ (2541 : 8) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของเทคโนโลยีสารสนเทศเพิ่มเติม ดังนี้

1. ฮาร์ดแวร์คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ข้างเคียง
2. ฮาร์ดแวร์โทรคมนาคมซึ่งสามารถจัดหมวดหมู่ในประเภทมีสาย และไร้สาย รวมทั้งฮาร์ดแวร์ประเภทเครือข่ายซึ่งสามารถจัดประเภทเป็นเครือข่ายท้องถิ่น และเครือข่ายระหว่างพื้นที่
3. ฐานข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ เช่นระบบบริหารสารสนเทศ (Management Information System : MIS) ระบบสารสนเทศสำหรับผู้บริหาร (Executive Information System : EIS) รวมทั้งการสร้างฐานข้อมูลจากโปรแกรมสำเร็จรูป
4. อุปกรณ์สำนักงานอัตโนมัติ (Office Automation : OA) ซึ่งเป็นเครื่องมือเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและการเรียนการสอน รวมถึงเครื่องโทรศัพท์, โทรสาร และการสื่อสารในระบบไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

ฉัตรวิมล ทรัพย์ และไพบุลย์ เกียรติโกมล (2545 : 13) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของเทคโนโลยีสารสนเทศ 3 ประการ คือ

1. ระบบประมวลผล ความซับซ้อนในการปฏิบัติงานและความต้องการสารสนเทศที่หลากหลาย ทำให้การจัดการและการประมวลผลของข้อมูลด้วยมือไม่สะดวกล่าช้าและอาจผิดพลาด ปัจจุบันองค์การจึงต้องทำการจัดเก็บและการประมวลผลด้วยระบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์สนับสนุนการจัดการข้อมูลเพื่อให้งานถูกต้อง และรวดเร็วขึ้น
2. ระบบสื่อสารโทรคมนาคม การสื่อสารข้อมูลเป็นเรื่องสำคัญสำหรับการจัดการและประมวลผลตลอดจนการใช้ข้อมูลในการตัดสินใจ ระบบสารสนเทศที่ดีต้องประยุกต์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ในการสื่อสารข้อมูลระหว่างระบบคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์และผู้ใช้ที่อยู่ห่างไกลกันทำให้สามารถสื่อสารกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. การจัดการข้อมูล ปกติบุคคลที่ให้ความสนใจกับเทคโนโลยีสารสนเทศจะอธิบายความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศโดยให้ความสำคัญกับส่วนประกอบ 2 ประการแรกและผู้ที่มีความสนใจด้านการจัดการข้อมูล จะให้ความสำคัญกับส่วนประกอบที่ 3 ซึ่งมีความเป็นศิลปะในการจัดรูปแบบและการทำงานเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

21

สรุปได้ว่าองค์ประกอบของเทคโนโลยีสารสนเทศ คือ ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ ฐานข้อมูล และบุคลากร ซึ่งมีความสำคัญต่อระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเท่า ๆ กัน โดยจะขาดส่วนใดส่วนหนึ่งไม่ได้ เพราะทุกองค์ประกอบต่างเกื้อหนุนกันและยังต้องมีอุปกรณ์ข้างเคียงทั้งในส่วนของ อุปกรณ์คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์โทรคมนาคมที่เอื้ออำนวยการใช้งาน การประมวลผลและการจัดการข้อมูลให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2.3 ยุทธศาสตร์การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของกระทรวงศึกษาธิการ

การนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เข้ามามีบทบาทในโรงเรียนเพื่อให้สามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการทำงานเพื่อการเรียนรู้ และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของระบบการบริหารจัดการจนเป็นวิถีชีวิตประจำวัน ทั้งผู้บริหาร ครู และนักเรียนซึ่งเป็นภาพความสำเร็จที่คาดหวังของโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน ดังนั้นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารต้องดำเนินการคือนำยุทธศาสตร์การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของกระทรวงศึกษาธิการมาเป็นแนวทางการบริหารจัดการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนในฝันให้ประสบผลสำเร็จของการดำเนินงาน ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547ก : 27-28) ดังนี้

ด้านคุณภาพนักเรียน

ด้านคุณภาพนักเรียนเป็นผลผลิตที่เป็นเป้าหมายของการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนในฝัน ซึ่งหมายถึง นักเรียนมีทักษะการดำรงชีวิตในสังคมยุคใหม่ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ สร้างงาน สร้างอาชีพ สามารถนำเสนอผลงานได้อย่างสร้างสรรค์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547ค : 2) และในมาตรา 66 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 31) กล่าวว่า ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในโอกาสแรกที่ทำให้เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิต

จากรายงานการวิเคราะห์ยุทธศาสตร์และปัจจัยสำคัญในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ส่งผลต่อการเรียนการสอนในโรงเรียนของประเทศออสเตรเลีย สรุปว่าสมาคมการใช้เทคโนโลยีการศึกษานานาชาติ เสนอเป้าหมายในการเรียนควรถูกกำหนดและวัดผลโดยอ้างอิงความสามารถของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การสื่อสารใช้สื่อรูปแบบต่าง ๆ หลากชนิด
2. การใช้และการแลกเปลี่ยนสารสนเทศในรูปแบบต่าง ๆ
3. การรวบรวม จัดระบบ วิเคราะห์และสังเคราะห์ สารสนเทศ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

22

4. การสรุปและหาจุดทั่วไป โดยอาศัยสารสนเทศที่รวบรวมมาได้
5. การใช้สารสนเทศและการเลือกเครื่องมือในการแก้ปัญหาได้เหมาะสม
6. การทราบเนื้อหาและสามารถหาสารสนเทศเพิ่มเติมได้เมื่อจำเป็น
7. ความสามารถในการกำหนดทิศทางในการเรียนรู้ของตนเองได้
8. ความสามารถในการทำงานเป็นหมู่คณะ
9. ความสามารถในการสื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม

ดังนั้นด้านคุณภาพนักเรียนต้องมีการประเมินผลการดำเนินการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักเรียนด้านต่าง ๆ จากกระบวนการสารสนเทศ และจากการดูผลงานการสร้าางงานของนักเรียนเพื่อพัฒนาและปรับปรุงให้สู่เป้าหมาย

ด้านกระบวนการจัดการศึกษาภายใน

เป็นการพิจารณาการพัฒนาประสิทธิภาพของกระบวนการบริหารจัดการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในการจัดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ด้วยการบริหารจัดการดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547ค : 7)

1. เพิ่มจำนวนชั่วโมง/หน่วยกิต ในวิชาคอมพิวเตอร์ในโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา
2. พัฒนาครูผู้สอนใน โรงเรียนให้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
3. จัดเครื่องคอมพิวเตอร์ไว้ให้เป็นแหล่งสืบค้นข้อมูลด้านสาระการเรียนรู้ ข้อมูลด้านทะเบียนนักเรียน ด้านผลการเรียน ด้านความประพฤติ และข้อมูลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
4. ส่งเสริมการจัดทำสื่อ ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนสามารถใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ และยืมเรียนได้ตามโอกาส
5. ส่งเสริมการส่งงานของนักเรียนและการตรวจงานของครูผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ในโรงเรียน
6. ส่งเสริมให้ครูรายงานผลการเรียนของนักเรียนและตรวจสอบผลการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ในโรงเรียน
7. การจัดทำเว็บไซต์ของโรงเรียนในระบบเครือข่ายทั้งภายในและภายนอก เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ดังนี้
 - 7.1 ใช้เป็นแหล่งเรียนรู้
 - 7.2 ส่งเสริมการส่งงานการผลิตชิ้นงาน
 - 7.3 รวบรวมสื่อการเรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

23

สรุปได้ว่าการบริหารจัดการด้านกระบวนการจัดการศึกษาภายใน หมายถึง การพัฒนาประสิทธิภาพของกระบวนการบริหารจัดการและการจัดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ ประกอบด้วย การพัฒนาให้มีครู มีทักษะ ในการใช้ การจัดทำระบบการบริหารจัดการ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางอิเล็กทรอนิกส์ ในทุกกลุ่มสาระผ่านเครือข่ายและพัฒนานักเรียน ให้สามารถเรียนรู้ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และนำเสนอผลงานผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ด้านการเรียนรู้และการพัฒนา

รูปแบบการเรียนรู้และการพัฒนาการบริหารจัดการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนในฝันเป็น 2 รูปแบบ คือ

1. การบริหารจัดการด้านการพัฒนาบุคลากร

การนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มาใช้ใน โรงเรียนทั้งทางด้านบริหาร และการจัดการเรียนการสอนจะประสบความสำเร็จเพียงใดขึ้นอยู่กับบุคลากรใน โรงเรียน ซึ่งจะต้องมีความรู้และทักษะในการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างพอเพียง และใช้งานเป็นปกติในชีวิตประจำวัน เหมือนกับการใช้รถยนต์ ใช้โทรศัพท์ หรือใช้อุปกรณ์ในบ้านทั่วไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547ค : 46) ซึ่งต้องพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน อาจแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1.1 กลุ่มผู้บริหารหมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ช่วยผู้บริหารทุกฝ่าย ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและมีทักษะพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพียงพอที่จะใช้งานได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะส่งผลนำไปสู่วิสัยทัศน์เจตคติต่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและทำให้ความสำคัญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในโรงเรียน ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับกลุ่มผู้บริหารที่ควรมี ได้แก่ ความรู้และทักษะในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1.1.1 ทักษะในการใช้โปรแกรมนำเสนอ

1.1.2 ทักษะการใช้จดหมายอิเล็กทรอนิกส์

1.1.3 ทักษะการใช้ห้องสนทนา

1.1.4 ทักษะการใช้กระดานถามตอบ

1.1.5 ทักษะในเรื่องการสืบค้นข้อมูล

1.1.6 ทักษะในด้านการประชุมผ่านเครือข่าย

1.2 กลุ่มครูผู้ปฏิบัติการสอน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนการสอนที่ได้ผลและมีประสิทธิภาพนั้น บุคลากรที่มีส่วนสำคัญที่จะนำไปสู่การปฏิบัติและส่งผลถึง

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

24

นักเรียนโดยตรง คือ ครูปฏิบัติการสอน ซึ่งเป็นบุคลากรที่มีจำนวนมาก การใช้งานเบื้องต้นด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับบุคลากรเหล่านี้ หากจำนวนครูปฏิบัติการสอนส่วนใหญ่ในโรงเรียนไม่สามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เข้าสู่กระบวนการเรียนการสอนในชั้นเรียนได้ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารด้านการเรียนการสอนในโรงเรียนจะเกิดขึ้นได้ยาก และในฐานะครูปฏิบัติการสอน ควรที่จะมีความรู้และทักษะในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1.2.1 การใช้งานเครื่องเล่นวิดีโอ

1.2.2 การใช้งานชุดโปรแกรมสำนักงาน

1.2.3 การใช้งานระบบเครือข่ายเบื้องต้น

1.2.4 การใช้เครือข่ายคอมพิวเตอร์ ในด้านจดหมายอิเล็กทรอนิกส์, ห้องสนทนา, กระดานถามตอบ และการสืบค้นข้อมูล

1.2.5 การสร้างสื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

1.2.6 ทักษะการออกแบบการสอน โดยการเลือกใช้สื่อแหล่งเรียนรู้ในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในกระบวนการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม

1.3 กลุ่มผู้ดูแลงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นบุคลากรหลักที่สำคัญกลุ่มหนึ่งที่ฝ่ายบริหารควรพิจารณาเป็นพิเศษ เพราะบุคลากรกลุ่มนี้จะเป็นบุคลากรหลักที่จะทำหน้าที่ดังต่อไปนี้

1.3.1 ดูแลอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ในระบบทุกระบบให้สามารถทำงานได้ตลอดเวลา

1.3.2 ช่วยเหลือ แนะนำฝึกอบรมบุคลากรในโรงเรียน

1.3.3 ดูแลด้านการจัดการเรียนการสอนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียน

1.3.4 เป็นที่ปรึกษาของฝ่ายบริหารในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

2. ด้านการเรียนรู้อะบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารด้านบริหารจัดการโรงเรียน โดยดำเนินการบริหารจัดการโรงเรียนดังต่อไปนี้

2.1 จัดเตรียมข้อมูลโรงเรียนและสถานที่ เพื่อทำการปรับปรุงข้อมูลโรงเรียนให้เป็นปัจจุบัน

2.2 จัดเตรียมสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ เพื่อจัดทำ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์, ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ และ บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์

2.3 พัฒนาข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตของโรงเรียน และจัดบุคลากร/คณะทำงานรับผิดชอบ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

25

สรุปได้ว่า การบริหารจัดการด้านการเรียนรู้และการพัฒนา หมายถึง การสร้างความเข้มแข็งให้โรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการสร้างระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านการบริหารจัดการระบบสารสนเทศ และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ด้านงบประมาณและทรัพยากร

แนวการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านงบประมาณและทรัพยากรในโรงเรียนต่อไปนี้เป็นแนวคิด แนวปฏิบัติที่ประมวลจากประสบการณ์และแหล่งความรู้ต่าง ๆ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้านที่สำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547ค : 20) ได้แก่

1. ด้านโครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากรที่จำเป็น

การวางระบบ โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากรที่จำเป็น สำหรับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียน ได้แก่

1.1 การวางระบบการสื่อสาร ประกอบด้วยการวางแผนการดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียน

1.2 การวางระบบฮาร์ดแวร์ ประกอบด้วยการวางระบบเครือข่ายดาวเทียม/เครือข่ายภายใน เครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายและลูกข่ายและซอฟต์แวร์

2. ด้านการบริหารจัดการ

การบริหารจัดการในที่นี้หมายถึง การดำเนินการเพื่อให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ในโรงเรียน โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการแสวงหาองค์ความรู้ และจัดการระบบงานต่าง ๆ ในโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547ค : 5) ซึ่งประกอบด้วย

2.1 การแต่งตั้งมอบหมายภาระหน้าที่ความรับผิดชอบแก่บุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจในเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

2.2 กำหนดนโยบายด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียน

2.3 จัดหางบประมาณสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ตามความต้องการของโรงเรียนอำนวยการ สนับสนุน ให้มีความสำคัญและประชาสัมพันธ์ให้กับโรงเรียน

3. การวางแผนจัดหางบประมาณและการจัดซื้อ จัดหาอุปกรณ์ฮาร์ดแวร์ สำหรับใช้ในโรงเรียน จัดเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้สำหรับเป็นแม่ข่ายและลูกข่าย พร้อมทั้งอุปกรณ์การเชื่อมต่อและอุปกรณ์ประกอบจำนวนหนึ่ง

สรุปได้ว่า ด้านงบประมาณและทรัพยากร หมายถึง แนวการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านงบประมาณและทรัพยากร ที่ประมวลจากประสบการณ์และแหล่งความรู้ต่าง ๆ ซึ่งแบ่งออกเป็น

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

26

3 ด้านที่สำคัญ ได้แก่ 1) ด้านโครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากรที่จำเป็น 2) ด้านการบริหารจัดการ 3) การวางแผนจัดหางบประมาณและการจัดซื้อ

2.4 สภาพ ปัญหาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานศึกษา

2.4.1 สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาระบบการศึกษา มีแนวทางการพัฒนา ประยุกต์เข้ากับงานหลายแนวทาง เช่น การสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยการศึกษาทางไกล เครื่องมือทางการศึกษา การใช้งานในห้องสมุด การใช้งานในห้องปฏิบัติการ และการใช้งานประจำ และงานบริหาร มีรายละเอียดแต่ละแนวทางดังนี้ (ครรรชิต มาลัยวงศ์, 2540 : 37-62)

1. การสอน โดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วย เป็นการประยุกต์ระบบการเรียนการสอนโดยนำเอาคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ประโยชน์ เช่น การแสดงแบบฝึกหัด การแสดงบทเรียนหรือคำอธิบาย การทดสอบ การจำลองสถานการณ์ เกมการสอน การใช้ระบบสื่อประสม ตลอดจนการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อปรับการสอนให้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียนในแต่ละกลุ่ม

2. การศึกษาทางไกล เป็นการจัดการศึกษาทางไกลแพร่ขยายในวงกว้าง โดยใช้เทคโนโลยีของระบบสื่อสารเข้าช่วย ซึ่งมีตั้งแต่อุปกรณ์แบบง่าย ๆ เช่น การใช้วิทยุ ทีวี จนถึงระบบแพร่ภาพผ่านดาวเทียมหรือการใช้ระบบการประชุมทางไกล

3. สำหรับเครื่องมือทางการศึกษา เป็นการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดทำเครื่องมือทางการศึกษาเพื่อให้ครู อาจารย์ และนักเรียนได้ใช้ประโยชน์จากเครื่องมือเพื่อการเรียนการสอนมากขึ้น รวมทั้งการจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับตนเองเผยแพร่ลงบนระบบเครือข่ายได้ด้วย

4. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในห้องสมุดก็เป็นแนวทางหนึ่ง ซึ่งการนำเอาเทคโนโลยีนี้มาใช้งานในห้องสมุดเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นแล้ว แต่การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับการจัดการห้องสมุด ตลอดจนการให้บริการข้อมูล กำลังเป็นสิ่งที่ท้าทายการพัฒนาและหาเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสม

5. การใช้คอมพิวเตอร์ในห้องปฏิบัติการเป็นการนำเอาคอมพิวเตอร์ไปประยุกต์ใช้กับการใช้งานในห้องปฏิบัติการ โดยเข้าไปมีส่วนร่วมกับอุปกรณ์ทางเทคนิคอื่น ๆ ที่มีอยู่ในห้องปฏิบัติการให้สามารถส่งเสริมการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพมากยิ่งขึ้น

6. การใช้งานประจำและงานบริหาร เป็นการใช้งานที่นิยมมากในวงการศึกษาเพราะเป็นการนำเอาคอมพิวเตอร์มาใช้ในการจัดการ งานประจำของบุคลากรในสถานศึกษางานข้อมูล และการให้บริการต่าง ๆ

ไพรัช รัชชพงษ์ และพิเชฐ คุรงค์เวโรจน์ (2541: 8) ได้กล่าวถึงการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในสถานศึกษาว่า เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมืออันสำคัญที่สามารถทำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

27

คุณประโยชน์ให้กับการศึกษาได้เป็นอย่างดี หากนำมาใช้ให้เหมาะสม เพียงแต่ผู้บริหารตั้งแต่ระดับผู้นำของประเทศ จะต้องลงมาชี้แนะและให้การสนับสนุนอย่างจริงจัง เพราะการศึกษาเป็นหัวใจสำคัญที่จะพัฒนาบุคลากรของประเทศ ให้เป็นบุคคลที่มีประสิทธิภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการศึกษานั้นสามารถใช้ทั้งในด้านการจัดการเรียนการสอน การบริหารและการบริการสารสนเทศ

กิดานันท์ มลิทอง (2543 : 242) ได้แบ่งการใช้คอมพิวเตอร์ในการสอนเป็น 2 ประเภท คือ การสอนใช้คอมพิวเตอร์จัดการ และการสอนใช้คอมพิวเตอร์หรือคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ส่วน นิภา เข้มวจิ (2545 : ออนไลน์) ได้ศึกษาเทคโนโลยีสารสนเทศกับการเรียนการสอน พบว่า เทคโนโลยีจะเกี่ยวข้องกับ การเรียนการสอน 3 ลักษณะ คือ การเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยี เป็นการเรียนรู้ระบบการทำงานของคอมพิวเตอร์จนสามารถใช้ระบบคอมพิวเตอร์ได้ ประการที่ 2 เรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี ได้แก่ การเรียนรู้ความรู้ใหม่ๆ และฝึกความสามารถทักษะบางประการ โดยใช้สื่อเทคโนโลยี เช่น ใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน การค้นคว้าเรื่องที่นำเสนอผ่านอินเทอร์เน็ตและ ประการที่ 3 เรียนรู้กับเทคโนโลยี เป็นการเรียนรู้ด้วยระบบการสื่อสาร กับเทคโนโลยี เช่น การฝึกทักษะภาษา กับโปรแกรมที่ให้ข้อมูลย้อนกลับถึงความถูกต้องการฝึกการแก้ปัญหาสถานการณ์จำลอง เป็นต้น

จากแนวคิดข้างต้นสรุปได้ว่าการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนสามารถทำได้ 3 ลักษณะ คือ 1) สอนให้นักเรียนสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้คือ สามารถใช้เครื่องมือต่าง ๆ ทั้งทางด้านฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ที่เป็นสื่อในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้เกิดทักษะความชำนาญ 2) การสอนความรู้ต่าง ๆ โดยใช้สื่ออุปกรณ์ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งประกอบด้วยอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ทางด้านโทรคมนาคม ดังได้กล่าวมาข้างต้น เป็นอุปกรณ์ในการนำเสนอความรู้ผ่านซอฟต์แวร์ และ 3) การใช้สื่ออุปกรณ์ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการสืบค้นหาความรู้ด้วยตนเองจากระบบอินเทอร์เน็ตและจากสื่อซอฟต์แวร์ต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดเตรียมให้

นิภา เข้มวจิ (2545: 16) ได้ให้ความเห็นว่า การจะใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการเรียนรู้นั้น ต้องประกอบด้วยปัจจัยหลายอย่าง เช่น ความพร้อมของเครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงสมรรถนะและจำนวนที่เพียงพอต่อความต้องการการอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยีได้ตลอดเวลา การสร้างโอกาสให้นักเรียนได้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ คือ การที่ครูออกแบบกระบวนการเรียนรู้อันเกี่ยวข้องกับการทำกิจกรรมประกอบการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมที่ต้องใช้กระบวนการแสวงหาความรู้จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ครูและผู้บริหารจะต้องจัดทำแหล่งข้อมูลสารสนเทศ เพื่อการเรียนรู้เป็นตัวเสริมที่สำคัญที่ช่วยเพิ่มคุณค่าของระบบเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน อาจจะเป็นแหล่งข้อมูลสารสนเทศที่มีเนื้อหาสาระตรงกับหลักสูตรหรือสนองความสนใจ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

28

ของผู้เรียน นอกเหนือจากนี้ สถานศึกษาและหน่วยงานกลางต้องจัดศูนย์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนเพื่อสะดวกต่อการสืบค้น

2.4.2 ปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536 : 2-3) ได้กล่าวถึงปัญหาของระบบข้อมูล สารสนเทศทุกระดับของหน่วยงานในสังกัดดังนี้

1. หน่วยงานทุกระดับยังขาดแผนปฏิบัติงานการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลที่ชัดเจนและเป็นระบบเดียวกัน

2. ขาดการติดตามและประเมินผล

3. บุคลากรส่วนใหญ่ ยังขาดความรู้และทักษะในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลให้เป็นระบบและให้ได้คุณสมบัติที่ดีของข้อมูล

4. การจัดการกระทำกับข้อมูล ยังขาดอุปกรณ์เครื่องมือที่ทันสมัย สมเจตน์ แก้วกันใจ (2546 : 29) ได้สรุปปัญหาที่เกิดจากการดำเนินงานในระบบข้อมูลสารสนเทศ คือ

1. ด้านวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมืออันทันสมัย

2. บุคลากรไม่เพียงพอ ไม่มีความรู้ความสามารถ

3. งบประมาณสนับสนุนไม่เพียงพอ

4. ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญ ขาดการร่วมมือในหมู่คณะ

5. ขาดการติดตามและประเมินผล

สมชาย เทพแสง (2547 : 58-59) กล่าวถึงอุปสรรคและปัญหาที่ใช้เทคโนโลยีไม่ประสบผลสำเร็จในสถานศึกษา ดังต่อไปนี้

1. ขาดผู้นำที่เหมาะสม โดยเฉพาะผู้นำยังไม่เปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์ในการบริหาร และการจัดการยังไม่กระจายอำนาจ ยังมองเห็นว่าเทคโนโลยีเป็นเรื่องไกลตัว ยุ่งยากในการปฏิบัติงาน ซึ่งผู้นำยุคใหม่ต้องถือว่าเทคโนโลยีเป็นปัจจัยที่ห้าที่ส่งเสริมให้ชีวิตมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น รวมทั้งช่วยส่งเสริมการจัดการคุณภาพให้ประสบผลสำเร็จ

2. ขาดการสนับสนุนจากภาครัฐ ธุรกิจ เอกชน ชุมชน และประชาชน จึงต้องมีการวางแผนระยะยาวออกเป็นกฎหมายยกเว้นภาษี แก่ผู้บริจาค ให้การยกย่องเชิดชูแก่ผู้สนับสนุนการศึกษาหรือหาผู้สนับสนุนให้โรงเรียนแต่ละโรงเรียน โดยเน้นโรงเรียนขนาดเล็กที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ก่อนเป็นอันดับแรก

3. ขาดผู้เชี่ยวชาญ โดยเฉพาะ ขาดผู้ที่มีความรู้ในการผลิตสื่อการสอนด้านคอมพิวเตอร์ ขาดผู้แนะนำและนิเทศงานในการใช้เทคโนโลยี ทำให้ไม่สามารถนำมาใช้ได้อย่างเต็มที่ จึงต้อง

ฝึกอบรมครูทุกคน เพื่อสามารถผลิตสื่อการสอนและสามารถใช้คอมพิวเตอร์ได้โดยถือเป็นมาตรฐานของครูคุณภาพด้านหนึ่ง

4. ขาดงบประมาณในการสนับสนุน โรงเรียนส่วนใหญ่มุ่งเน้นการก่อสร้างมากกว่าการพัฒนาสื่อการสอน เพราะอาคารสิ่งก่อสร้างเป็นอนุสาวรีย์ของผู้บริหารที่มองเห็นภาพลักษณ์ชัดเจนที่สุด จนละเลยการพัฒนาสื่อการสอน โดยเฉพาะเทคโนโลยี ซึ่งผู้นำการศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้มีประสบการณ์มาทางด้านนี้ จึงไม่ค่อยสนใจและให้การสนับสนุนเท่าที่ควร

5. มีการอบรมมากแต่การให้ศึกษาน้อย จะเห็นว่าการพัฒนาครูหรือบุคลากรแต่ละปีมีมากมาย แต่อบรมแล้วก็ผ่านไป โดยมีได้เจาะลึกถึงประโยชน์ที่ได้รับ จึงควรเน้นการให้การศึกษามากกว่าการอบรม โดยผู้ที่เข้ารับการอบรมจะต้องเรียนรู้อย่างจริงจัง และนำมาใช้ประโยชน์ได้ โดยเฉพาะการใช้คอมพิวเตอร์ในการเรียนการสอน ผู้บริหารจะต้องดูแลและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

6. การทำงานไม่ต่อเนื่อง การทำงานแบบไฟไหม้ฟางคงต้องจัดทิ้งไป โดยหันมาใช้วงจรคุณภาพ ทุกระดับชั้น โดยเน้นการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพื่อมุ่งให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

สรุปได้ว่า สภาพ และปัญหาการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานศึกษา มีหลายด้าน เช่น ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านอาคาร สถานที่ เครื่องมือเครื่องใช้ที่เกี่ยวข้อง และระบบการบริหารจัดการ ซึ่งแต่ละสถานศึกษามีสภาพ และปัญหาที่คล้ายกัน ซึ่งแก้ไขได้โดยการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา จัดสรรงบประมาณด้านเทคโนโลยีให้มากขึ้น จัดทำหลักสูตรให้สอดคล้อง ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร อบรม ให้ความรู้ และจัดสร้างอาคารสถานที่ จัดซื้อเครื่องมือเครื่องใช้ให้มีความเพียงพอ โดยระดมทุนจากหน่วยงานองค์กร และชุมชน

3. แนวคิดเกี่ยวกับโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน

3.1 นโยบายหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน

โครงการพัฒนาโรงเรียนในทุก ๆ อำเภอทั่วประเทศ จำนวน 795 โรงเรียนในจำนวน 795 อำเภอ โดยให้แต่ละอำเภอมียุทธศาสตร์ 1 โรงเรียน และได้เพิ่มกิ่งอำเภอจำนวน 81 กิ่งอำเภอ และ 45 เขต ในกรุงเทพมหานคร รวมเป็น 921 โรงเรียน ซึ่งนโยบายหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝันนี้จะเน้นการปูพื้นฐานการเรียนรู้ให้กับเด็กตั้งแต่วัยปฐมวัย ให้รู้จักการวิเคราะห์ที่เป็น และรู้จักใช้ความคิดพิจารณา ในเรื่องที่น่าสนใจ รวมทั้งเป็นการช่วยผู้ปกครองอีกทางหนึ่งด้วย กล่าวคือในบางเรื่อง ที่ผู้ปกครองไม่มีความรู้ความสามารถที่จะสอนบุตรหลานได้ ก็จะมีกิจกรรมเสริมสมรรถภาพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

30

ประกอบกับในปัจจุบัน โรงเรียนดีมีมาตรฐาน มักจะรวมกันอยู่ในเขตกรุงเทพฯ และในเมืองใหญ่ ๆ ส่วนเขตอำเภอต่าง ๆ ในต่างจังหวัดยังขาดแคลนโรงเรียนที่มีคุณภาพ อีกทั้งเด็กในชนบทมีความยากจน ผู้ปกครองไม่มีความสามารถที่จะส่งเด็กได้เล่าเรียนในโรงเรียนที่มีชื่อเสียง ดังนั้นจึงเกิดโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน เพื่อขจัดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางด้านวิชาการของโรงเรียนต่าง ๆ ตลอดจนเพื่อให้เยาวชนไทยที่อยู่ห่างไกลได้เติบโตด้วยความพร้อมในทุก ๆ ด้าน มีโอกาสเข้าถึงแหล่งข้อมูลความรู้และพร้อมที่จะนำพาประเทศก้าวไปสู่ความเจริญยิ่ง ๆ ต่อไป

3.2 วัตถุประสงค์ของโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน

3.2.1 เพื่อกระจายโรงเรียนที่มีคุณภาพได้มาตรฐานให้ทั่วถึงทุกอำเภอ เพื่อให้เด็กและเยาวชนในชนบทมีโอกาสเข้ารับการศึกษาที่มีคุณภาพ อันเป็นพื้นฐานให้สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิต กิดให้เท่าทันโลกอนาคตที่จะเกิดขึ้น ทำให้เด็กเติบโตด้วยความเชื่อมั่น และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

3.2.2 เพื่อพัฒนาเยาวชนไทย ให้เติบโตด้วยความพร้อมอย่างสากล ให้เป็นพลังสำคัญในการปรับเปลี่ยนและขับเคลื่อนอนาคตของชาติให้พัฒนาอย่างยั่งยืนและมีศักดิ์ศรี

วิธีดำเนินงาน

1. คณะกรรมการและทุกฝ่ายของโครงการจะต้องทำความเข้าใจกับทุกส่วนของสังคมในเขตอำเภอที่ดำเนินโครงการว่าโรงเรียนนั้นมีปัญหาด้านใดบ้าง ควรพัฒนาอย่างไร
2. การคัดเลือกโรงเรียน โดยเลือกอำเภอละ 1 โรงเรียน ในสังกัดกรมสามัญศึกษา และสพช. โดยคิดถึงประโยชน์ร่วมที่ประชาชนจะได้รับและจำนวนนักเรียนจะต้องไม่น้อยเกินไป และการคัดเลือกจะต้องให้ชุมชนร่วมคัดเลือกด้วย เพื่อที่จะพัฒนาให้ตรงกับสิ่งที่ชุมชนต้องการ
3. โครงสร้างและวิธีงบประมาณ จะออกแบบโครงสร้างแบบอิสระ (นอกกรอบราชการ) งบประมาณและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานจะเน้นที่จำนวนนักเรียน (จำนวนครู : นักเรียน)
4. การพัฒนาผู้บริหาร อาจจะมีการประเมินผู้บริหาร โดยการสำรวจและจัดทำลำดับความนิยม โดยทำเป็นทะเบียนรายชื่อครูต้นแบบทั้งกรมสามัญและ สพช. และจัดทำหลักเกณฑ์การพัฒนาการฝึกอบรมในช่วงปิดเทอมแรกปี 2546 รวมทั้งวางแผนด้านงบประมาณด้วย
5. เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร) เพื่อการเรียนรู้ ต้องออกแบบให้เด็กใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุดและโรงเรียนในฝันจะต้องมีข้อมูลสำคัญ ๆ เช่น รายชื่อนักเรียน จำนวนและรายชื่อครูอุปกรณ์การเรียนการสอน และหลักสูตรโรงเรียนในฝันแต่ละโรงเรียนสามารถเชื่อมโยงถึงกัน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และพัฒนาาร่วมกัน
6. วิธีการกำกับ ติดตามและประเมินผล เป็นการประเมินผลเชิงวิจัยเพื่อพัฒนา ที่มีหลักเกณฑ์ชัดเจน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

31

7. การทำประชาสัมพันธ์โครงการ จัดทำข้อมูลเพื่อแถลงข่าว และเอกสารเผยแพร่โครงการสู่สาธารณชนให้มีความเข้าใจและเห็นภาพโครงการชัดเจนตามข้อเท็จจริงที่ถูกต้องอย่างมีเหตุผล

3.3 วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์

โครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ ให้สอดคล้องกับกลยุทธ์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2546 : 23) ดังนี้

3.3.1 ด้านคุณภาพนักเรียน

3.3.1.1 มีทักษะในการแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ มีนิสัยใฝ่รู้ ใฝ่เรียน เรียนเป็น มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และสร้างสรรค์

3.3.1.2 มีทักษะในการดำรงชีวิต มีคุณธรรม มั่นใจในตนเอง และกล้าแสดงออก

3.3.1.3 มีความเป็นไทย มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่น

3.3.2 ด้านกระบวนการจัดการศึกษาภายในโรงเรียน

3.3.2.1 โรงเรียนมีระบบบริหารจัดการที่ดี มีบรรยากาศและวัฒนธรรมการปฏิบัติงานแบบกัลยาณมิตร สนับสนุนการสร้างสรรค์และร่วมรับผิดชอบ มีเอกลักษณ์อันโดดเด่น โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนา

3.3.2.2 โรงเรียนให้บริการทางการศึกษาได้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย และดูแลช่วยเหลือส่งเสริมนักเรียนตามศักยภาพอย่างทั่วถึง

3.3.2.3 โรงเรียนพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่น เน้นการบูรณาการการเรียนรู้และการดำรงชีวิต

3.3.2.4 โรงเรียนเพิ่มระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาสูงขึ้น เป็นที่ยอมรับของชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง

3.3.3 ด้านการเรียนรู้และการพัฒนา

3.3.3.1 ครู ผู้บริหาร กรรมการสถานศึกษา บุคลากรทางการศึกษา และผู้เกี่ยวข้องมีความรู้ ความสามารถ และจิตวิญญาณในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3.3.3.2 โรงเรียนเพิ่มศักยภาพในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3.3.4 ด้านงบประมาณและทรัพยากร

3.3.4.1 โรงเรียนมีระบบเครือข่าย ผู้เชี่ยวชาญ พี่เลี้ยงศึกษานิเทศก์ ชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3.3.4.2 โรงเรียนมีทรัพยากรที่เหมาะสม ใช้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิด

ประสิทธิผล

3.4 แนวคิดของโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน

พื้นฐานแนวคิดโครงการหลอมรวมจากความฝันอันสูงสุดของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ตลอดจนพ่อแม่ผู้ปกครองและชุมชนในท้องถิ่นที่ต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2547 : 24) ดังนี้

3.4.1 การกระจายโอกาสทางการศึกษา แก่เด็กและเยาวชนไทยให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพได้มาตรฐานเทียบเคียงกับ โรงเรียนชั้นนำ เป็นที่ยอมรับและศรัทธาของนักเรียนผู้ปกครองและชุมชน เพื่อลดช่องว่างและความเหลื่อมล้ำทางสังคม ดังนี้ ระยะเวลาแรก เริ่มจากการพัฒนาโรงเรียนในระดับอำเภอทุกอำเภอ ระยะที่สอง พัฒนาไปสู่ระดับตำบล และระยะที่สาม ขยายเครือข่ายครอบคลุมไปทุกหมู่บ้าน

3.4.2 การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน โดยการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น จัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนบนพื้นฐานความเป็นไทยและความเป็นประชาธิปไตย เป็นต้นแบบและพี่เลี้ยงให้กับโรงเรียนอื่น ๆ

3.4.3 การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยและมีจำนวนเพียงพอ เป็นระบบเครือข่ายและเอื้อต่อการเรียนรู้ร่วมกัน โดยเน้นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการสืบค้นข้อมูลเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกในอนาคต

3.4.4 การพัฒนาคุณภาพเด็กและเยาวชนไทย ให้เติบโตขึ้นเป็นคนที่มีความคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ รักการเรียนรู้ตลอดชีวิต รู้จักคิดวิเคราะห์ มีความเชื่อมั่นในตนเองกล้าแสดงออก สามารถก้าวเข้าสู่เวทีการแข่งขันได้ในระดับสากล

3.4.5 การบริการจัดการทั้งระบบโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ให้มีจำนวนผู้บริหาร ครู และบุคลากรมืออาชีพเพียงพอ มีอิสระในการทำงานอย่างคล่องตัว มีการพัฒนาด้านกายภาพอย่างเหมาะสมต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต

3.4.6 การเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและชุมชนในท้องถิ่นให้เป็นแหล่งเรียนรู้ เกื้อกูลซึ่งกันและกัน เป็นแหล่งค้นคว้าวิจัยและเป็นโรงเรียนสาธิตการฝึกอบรมครูจากสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาในพื้นที่

3.4.7 การวัดประเมินผล เน้นการประเมินเพื่อการพัฒนาตนเองภายในโรงเรียนและการรับรองคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาชาติโดยการประเมินจากองค์กรทั้งภายในและภายนอก

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

3.5 แนวทางการดำเนินงาน

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดให้โครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน เป็นโครงการที่ให้โอกาสและความเสมอภาค เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย การดำเนินโครงการมีกระบวนการขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยมีเป้าหมายของการพัฒนาเพื่อไปสู่การเป็นโรงเรียนในฝันที่สมบูรณ์แบบ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ครู ผู้บริหาร และโรงเรียน ทั้งนี้โครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน ได้กำหนดแผนหลักของโครงการ เพื่อมุ่งไปสู่ผลผลิตที่เป็นรูปธรรม โดยคณะกรรมการนโยบายโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน ได้เล็งเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน จำนวนทั้งสิ้น 921 โรงเรียน ซึ่งกระจายอยู่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ โดยจัดทำเป็นแผนการดำเนินงานโครงการ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2547 : 26) ดังนี้รายละเอียดดังนี้

- 3.5.1 แผนพัฒนาระบบบริหารและการจัดการ
- 3.5.2 แผนพัฒนาคุณภาพนักเรียนและกระบวนการจัดการเรียนรู้
- 3.5.3 แผนพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 3.5.4 แผนพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- 3.5.5 แผนพัฒนาระบบภาคีเครือข่ายอุปถัมภ์และทรัพยากรทางการศึกษา

จากแผนพัฒนาดังกล่าวข้างต้น โครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน จึงได้จัดทำโครงการตามแผนหลัก ระยะเวลา 3 ปี โดยมีโครงการที่เกี่ยวข้องกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 4 แผนหลัก ดังนี้

1. แผนพัฒนาระบบบริหารและการจัดการ

โครงการพัฒนาระบบการให้บริการทางการศึกษา วัตถุประสงค์เพื่อให้โรงเรียนในโครงการสามารถให้บริการทางการศึกษาได้อย่างทั่วถึง ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย โดยการจัดทำระบบฐานข้อมูลสารสนเทศประชากรวัยเรียนในเขตพื้นที่บริการ จำแนกตามกลุ่มเป้าหมาย โดยมอบให้โรงเรียนและเขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้ดำเนินการ

2. แผนพัฒนาคุณภาพนักเรียนและกระบวนการจัดการเรียนรู้

โครงการเสริมสร้างบุคคลแห่งการเรียนรู้ วัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการเรียนรู้ มีนิสัยใฝ่รู้ เรียนเป็น มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และสร้างสรรค์ กำหนดเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งโรงเรียนจะเป็นผู้ดำเนินการ ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

34

2.1 ส่งเสริมการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ เพื่อให้
นักเรียนสามารถใช้คอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้

2.2 ส่งเสริมการสร้างและนำเสนอผลงานโดยการประยุกต์ใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ
และการสื่อสารเพื่อให้นักเรียนเป็นนักคิด นักสร้าง ผลผลิตชิ้นงานจากการเรียนรู้โดยการประยุกต์ใช้
สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

3. แผนพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

โครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา วัตถุประสงค์เพื่อให้ครู ผู้บริหาร
กรรมการสถานศึกษา บุคลากรทางการศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีความรู้ความสามารถในการ
พัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีการพัฒนาครูด้วยการฝึกอบรมออนไลน์

4. แผนพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

4.1 โครงการพัฒนาระบบเครือข่ายของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อ
การจัดการเรียนรู้ วัตถุประสงค์เพื่อให้โรงเรียนมีระบบเครือข่ายเพื่อการจัดการเรียนรู้ โดยมีกิจกรรมย่อย
ที่โครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน จะต้องจัดเตรียมให้แก่โรงเรียนในโครงการเป็นการสร้าง
ความพร้อมให้แก่โรงเรียน ดังนี้

4.1.1 เชื่อมต่อระบบเครือข่ายเทคโนโลยีวิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้โรงเรียน
มีระบบเครือข่ายที่สมบูรณ์

4.1.2 พัฒนาระบบอุปกรณ์ขั้นพื้นฐานเพื่อพร้อมใช้งาน

4.1.3 จัดหาสื่อมัลติมีเดียการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้โรงเรียนมีชุดมัลติมีเดีย
สำหรับการจัดการเรียนรู้

4.2 โครงการพัฒนาศักยภาพสถานศึกษาและครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้
เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร วัตถุประสงค์เพื่อให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้
เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมากขึ้น และสถานศึกษามีศักยภาพในการให้บริการ
ทางการศึกษา กำหนดเป็นกิจกรรมย่อยที่หน่วยงานต่าง ๆ ในโครงการเป็นผู้รับผิดชอบ ตั้งแต่ระดับ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียนในโครงการ
จะต้องเร่งดำเนินการ ได้แก่

4.2.1 พัฒนาระบบศูนย์การเรียนรู้ทางไกลแบบสื่อสารสองทางที่ทันสมัยมีการ
นำเสนอข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารรายวัน เป็นศูนย์การเรียนรู้ที่ทันสมัยสามารถสืบค้น
เพื่อจัดการเรียนรู้แบบสื่อสารสองทางได้

4.2.2 รวบรวมและพัฒนาสื่อประเภทดิจิทัล พร้อมจัดระบบศูนย์การเรียนรู้
ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อใช้ในการเรียนการสอนและการศึกษาค้นคว้า

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

35

4.2.3 ส่งเสริมโปรแกรม (ที่มีลิขสิทธิ์) เพื่อพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อใช้ในการบริหารจัดการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

4.2.4 อบรมการจัดทำเว็บไซต์ของสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีเว็บไซต์ของสถานศึกษา

4.2.5 อบรมการผลิตและพัฒนาสื่อผ่านเครือข่าย บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เพื่อให้ครูสามารถผลิตและใช้สื่อผ่านเครือข่าย

4.2.6 ส่งเสริมการพัฒนาสื่อผ่านเครือข่ายในระดับเขตพื้นที่ เพื่อให้เขตพื้นที่มีสื่อต้นแบบผ่านเครือข่ายทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

4.2.7 อบรมการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อให้ครูนำไปพัฒนากระบวนการเรียนรู้

4.2.8 อบรมการดูแลระบบเครือข่ายและซ่อมบำรุง เพื่อให้โรงเรียนมีผู้ที่สามารถดูแลและซ่อมบำรุงระบบเครือข่ายได้

4.2.9 ประสานงานหน่วยงาน/สร้างเครือข่ายในการดูแลบำรุงรักษาระบบเครือข่าย และฮาร์ดแวร์ โดยมีหน่วยให้บริการได้แก่ สถาบันอาชีวศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 65 แห่ง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล 13 แห่ง และสถาบันราชภัฏ 1 แห่ง เป็นหน่วยงานที่เป็นเครือข่ายให้การสนับสนุน

4.3 โครงการบริหารจัดการสื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร วัตถุประสงค์ เพื่อให้มีระบบบริหารจัดการโดยสื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ประกอบด้วยกิจกรรมย่อยดังนี้

4.3.1 จัดทำระบบบริหารสารสนเทศ โครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน มีระบบบริหารสารสนเทศใช้กับสถานศึกษาและสามารถเชื่อมโยงข้อมูลของสถานศึกษากับหน่วยงานในโครงการทุกระบบ ตลอดทั้งรายงานผลได้

4.3.2 พัฒนากลุ่มมือการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษา ซึ่งโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้จัดทำ เพื่อให้สถานศึกษามีกลุ่มมือการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

3.6 ผลการดำเนินงานของโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน

กระทรวงศึกษาธิการได้แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝันจากทุกกระทรวง ทบวง กรมที่เกี่ยวข้องโดยกำหนดให้โครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝันเป็นโครงการที่ให้โอกาสให้ความเสมอภาคและพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เกิดจากการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจและชื่นชมผลงานร่วมกันของทุกฝ่ายอย่างแท้จริง เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพนักเรียน ครู ผู้บริหารและโรงเรียนให้สมบูรณ์แบบกลายเป็นพื้นที่เป็นจริงของทุกคนในยุค

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

36

ปฏิรูปการศึกษาให้เกิดขึ้นพร้อมกันในวันที่ 1 ตุลาคม 2546 นี้ โดยมีกระบวนการขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ตรงตามเป้าหมายของโครงการที่กำหนดไว้ ดังนี้

3.6.1 การคัดเลือกโรงเรียน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติและกรมสามัญศึกษาได้ร่วมกันกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกโรงเรียนเพื่อให้แต่ละอำเภอใช้เป็นแนวทางการคัดเลือกโรงเรียน ขนาดกลางที่มีความพร้อมทางด้านสาธารณูปโภค ทำเลที่ตั้งเหมาะสมผู้บริหารและครูมีศักยภาพเพียงพอ และที่สำคัญที่สุดคือได้รับการคัดเลือกจากประชาชนในท้องถิ่น โดยจะประเมินสภาพจริงของแต่ละโรงเรียนก่อนการพัฒนา จำนวนรวมทั้งสิ้น 921 โรงเรียน 795 อำเภอ 81 กิ่งอำเภอ และ 45 เขตในกรุงเทพมหานคร โดยจำแนกได้ดังนี้

ร้อยละ 28 เป็นโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.) ที่เปิดสอน 2-3 ระดับการศึกษา

ร้อยละ 72 เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดกรมสามัญศึกษา (สศ.)

3.6.2 การพัฒนาบุคลากร ประกอบด้วย

3.6.2.1 ผู้รับผิดชอบคือคณาจารย์จากมหาวิทยาลัย สถาบันราชภัฏ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลและโรงเรียนเอกชนที่ได้มาตรฐานในแต่ละพื้นที่เป็นพี่เลี้ยงในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

3.6.2.2 ผู้รับการพัฒนาได้แก่ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน จำนวนทั้งสิ้นประมาณ 25,000 คน จาก 921 โรงเรียน โดยมีกระบวนการพัฒนาดังนี้ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานดำเนินการพัฒนาให้มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการกำหนดนโยบาย การวางแผนกลยุทธ์ การบริหารองค์กรทั้งระบบ และการบริหารในรูปแบบองค์กร คณะบุคคลที่เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษา ดำเนินการพัฒนาให้เป็นบุคลากรมืออาชีพ มีวิสัยทัศน์ในการบริหาร มีรูปแบบการบริหารทางวิชาการเป็นหลัก มีความรู้และความเข้าใจกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีความรู้ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสามารถบริหารจัดการได้ตามสถานการณ์และพัฒนาองค์กร ให้เป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ครูผู้สอน ดำเนินการพัฒนาให้เป็นบุคลากรมืออาชีพที่มีประสิทธิภาพ มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่เป็นไปตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และมีความรู้ในเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นอย่างดี

3.6.2.3 แนวทางการพัฒนาบุคลากรที่สำคัญ คือ การปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ พัฒนาศักยภาพ การเป็นพี่เลี้ยงให้การสนับสนุนที่เข้มแข็ง การประเมินผล ยกย่อง เชิดชูเกียรติ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

37

3.6.3 การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วยมาตรฐานและสาระการเรียนรู้ที่หลากหลายมุ่งสู่ความเป็นเลิศตามศักยภาพผู้เรียน การนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ สื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ในการสืบค้นข้อมูล การแข่งดี และการวัดประเมินผลมีกระบวนการจัดทำหลักสูตรและบริหารหลักสูตรโดยอาศัยความร่วมมือและสนับสนุนจากผู้บริหารครูและท้องถิ่น

3.6.4 การจัดทำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร (เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร) ประกอบด้วยระบบส่วนกลาง ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางสารสนเทศและส่วนให้บริการติดตามงานต่าง ๆ ของกระทรวงศึกษาธิการ การใช้ซอฟต์แวร์กลางร่วมกันกับกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร (เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การจัดทำระบบการทดสอบ ระบบบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ระบบบริการเนื้อหา ระบบดิจิทัล และระบบเครือข่ายเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตแบบความเร็วสูงให้กับโรงเรียน 20,000 โรงเรียน

3.6.5 โครงสร้างและการบริหารโรงเรียน ปรับโครงสร้างและการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน และการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบต่อเนื่อง โดยใช้ระบบบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ ระดมทรัพยากร โดยการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชนและชุมชน ในท้องถิ่น ปรับเปลี่ยนระบบการดำเนินงาน ให้เกิดความคล่องตัวเพื่อเตรียมเป็นองค์กรแบบนิติบุคคล ให้ผู้บริหารสถานศึกษานำไปใช้ในการบริหารจัดการ

3.6.6 การกำกับ ติดตามและประเมินผลโครงการ ประกอบด้วย การประเมินตนเอง เป็นการประเมินผลตามสภาพจริงเพื่อแสวงหาจุดพัฒนาตนเองของแต่ละ โรงเรียนและรายงานผลในแต่ละไตรมาส การประเมินคุณภาพสถานศึกษาโดยใช้ตัวชี้วัดตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ ซึ่งดำเนินงานโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) การทดสอบผู้เรียนโดยสถาบันเขตพื้นที่การศึกษาและสถาบันทดสอบการศึกษาแห่งชาติ การประเมินผลลัพธ์และผลกระทบจากนักวิชาการหรือหน่วยงานอิสระ

3.6.7 การประชาสัมพันธ์ ประกอบด้วยการจัดประชุมสัมมนาตั้งแต่ระดับชาติถึงระดับท้องถิ่น ให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสารมวลชนทุกแขนง รวมทั้งเว็บไซต์ของกระทรวงศึกษาธิการจัดทำแผ่นพับ โปสเตอร์ ซีดี ส่งไปยังหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

3.6.8 การสนับสนุนโครงการ ประกอบด้วย การกำหนดมาตรการจูงใจในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในระดับพื้นที่การขอการสนับสนุนช่วยเหลือจากภาครัฐ ภาคเอกชน รัฐวิสาหกิจ เอ็นจีโอ รวมทั้งชุมชนทั้งในท้องถิ่น ในประเทศและต่างประเทศ

3.7 ผลที่คาดว่าจะได้รับของโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน

3.7.1 เด็กและเยาวชนไทยมีโอกาสได้รับการศึกษาในโรงเรียนที่มีคุณภาพ ส่งผลให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพของประเทศในอนาคตต่อไป

3.7.2 มีโรงเรียนที่มีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับ เชื่อมั่นของสังคม พร้อมทั้งได้มาตรฐาน และมีความเท่าเทียมกันกระจายอยู่ทุกอำเภอทั่วประเทศไทย

3.8 ภาพความสำเร็จของโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน

นักเรียนมีนิสัยใฝ่รู้ รักการอ่านและการค้นคว้า สามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เป็นคนดี มีคุณธรรม รู้จักคิดวิเคราะห์ มีทักษะการดำรงชีวิตในสังคมยุคใหม่ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ สร้างงาน สร้างอาชีพ สามารถนำเสนอผลงาน ได้อย่างสร้างสรรค์ สืบสาน วิถีวัฒนธรรมไทยอย่างมั่นใจในตนเอง

ครู มีทักษะวิชาชีพในการพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่ทันสมัย เหมาะสมกับนักเรียน มีความกระตือรือร้น สนใจ ใส่ใจ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองตามศักยภาพอย่างเต็มกำลังความสามารถ

ผู้บริหาร เป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงให้โรงเรียนมีการบริหารจัดการที่ดี มีความรู้ ความสามารถในการพัฒนาวิชาการ หลักสูตร นวัตกรรม และกระบวนการเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติ อย่างมีประสิทธิภาพและคุณภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน โดยอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

โรงเรียน เป็นโรงเรียนชั้นนำ มีคุณภาพ มีบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่อบอุ่นปลอดภัย เอื้อต่อการเรียนรู้มีเอกลักษณ์อันโดดเด่นเป็นต้นแบบของการปฏิรูปการศึกษาที่แท้จริง ซึ่งเกิดจากการร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ ร่วมพัฒนา ร่วมสนับสนุนจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและประชาสังคม

ผู้ปกครองและชุมชนให้การยอมรับ เชื่อถือ มีความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของ และสนับสนุน การดำเนินงานของโรงเรียน

3.9 กลยุทธ์หลักของโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน

ความสำเร็จของโรงเรียนในฝันตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ จะบรรลุผลดี ได้ด้วยกลยุทธ์หลัก ดังนี้

3.9.1 สร้างพลังขับเคลื่อนให้โรงเรียนมีระบบบริหารจัดการโรงเรียนที่ดี คล่องตัว มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้นักเรียนพัฒนาศักยภาพ มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของสังคม

3.9.2 พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงบูรณาการให้ผู้เรียนได้พัฒนา ความรู้ ความสามารถ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และทักษะการดำรงชีวิตได้ตามศักยภาพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

39

3.9.3 สร้างเสริมศักยภาพบุคลากรทุกระดับให้เป็นมืออาชีพ มีทักษะในการปฏิบัติงาน สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา

3.9.4 เพิ่มสมรรถนะของโรงเรียนในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้และบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

3.9.5 ระดมทรัพยากรสร้างภาคีเครือข่ายอุปถัมภ์ที่เข้มแข็งอันเกิดจากพลังงานการมีส่วนร่วมของชุมชน องค์กร ประชาสังคมในรูปแบบของผู้อุปถัมภ์และผู้ร่วมคิดร่วมปฏิบัติ ร่วมพัฒนา

3.10 การขับเคลื่อนกลยุทธ์ของโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน

เพื่อให้การดำเนินงานตามกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ บรรลุวิสัยทัศน์ และพันธกิจตามเจตนารมณ์ของโรงเรียนในฝัน จึงได้กำหนดรูปแบบและแนวทางในการขับเคลื่อนกลยุทธ์สู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมในทุกระดับ ดังนี้

3.10.1 แนวคิดในการขับเคลื่อนกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ ได้นำแนวคิดกำหนดผลสำเร็จอย่างสมดุลรอบด้าน มากำหนดมุมมองที่เกี่ยวข้องกับผลสำเร็จของการดำเนินงาน 3 ด้าน คือ

3.10.1.1 มุมมองด้านนักเรียน เป็นการพิจารณาความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักเรียนที่คาดหวัง

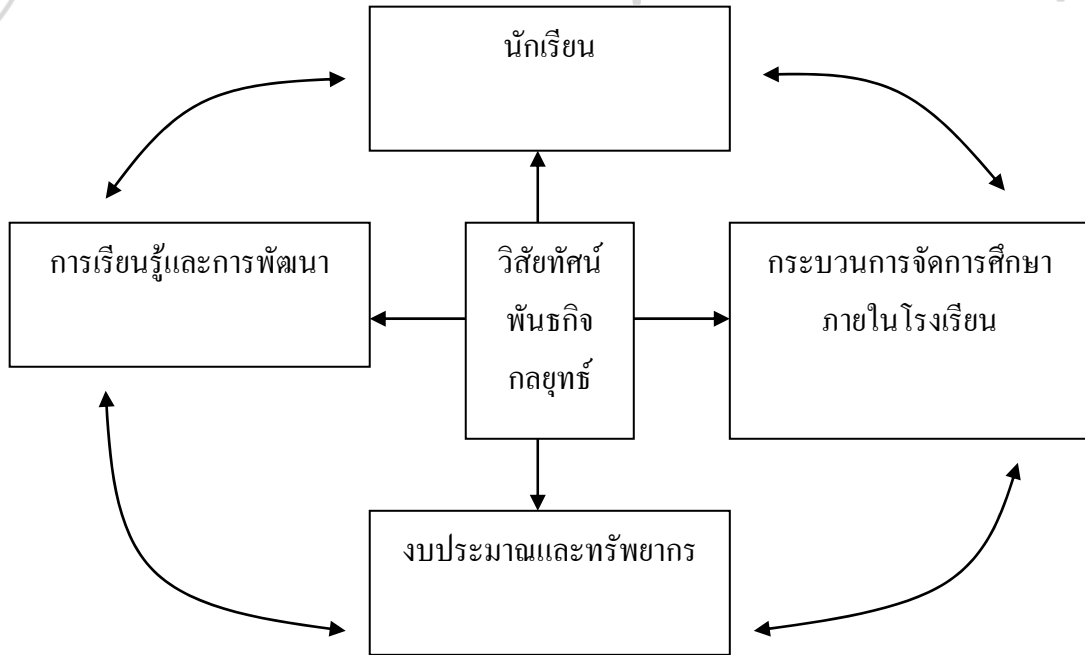
3.10.1.2 มุมมองด้านกระบวนการจัดการศึกษาภายใน เป็นการพิจารณาผลสำเร็จและแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพคุณภาพของกระบวนการบริหารจัดการและการจัดหลักสูตรกระบวนการเรียนการสอน

3.10.1.3 มุมมองด้านการเรียนรู้และการพัฒนา เป็นการพิจารณาปัจจัยส่งเสริมให้การดำเนินงานบรรลุคุณภาพความสำเร็จในด้านงบประมาณและทรัพยากร โดยคำนึงถึงแหล่งสนับสนุน อัตราค่าจ้าง ค่าใช้จ่าย ประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรและงบประมาณ

3.10.2 กำหนดวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จโดยคำนึงถึงความครอบคลุมและสมดุลผ่านมุมมองในมิติด้านต่าง ๆ

3.10.3 จัดทำแผนที่กลยุทธ์ เพื่อตรวจสอบลำดับความสำคัญและความเหมาะสมของวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ ผ่านมุมมองด้านต่าง ๆ ว่ามีความสัมพันธ์เป็นเหตุเป็นผลเชื่อมโยงไปสู่ความสำเร็จได้อย่างไร เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการ

3.10.4 จัดทำกรอบกลยุทธ์ โดยการนำวัตถุประสงค์เชิง กลยุทธ์มากำหนดตัวชี้วัดเป้าหมาย และกลยุทธ์ริเริ่ม ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 กรอบกลยุทธ์

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ. 2547 : 36

4. เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547ข :1 - 9) กล่าวถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร) ในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน ดังนี้

4.1 ผู้นำการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียน

4.1.1 ผู้นำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียน

ความคาดหวังของรัฐบาล ที่มุ่งมั่นจะทำให้เกิดขึ้นกับโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน ในด้านการปฏิรูปการศึกษามีหลายประการ และประการสำคัญประการหนึ่งก็คือโรงเรียนเพิ่มศักยภาพในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

เนื่องด้วยข้อเท็จจริงที่ยอมรับกันว่า ในยุคปัจจุบันและอนาคตผู้ที่จะได้ดำรงตนอยู่ได้อย่างมั่นใจ มีความสุขและพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ สามารถจุขยชาติความสามารถ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

41

ในการเรียนรู้อย่างไร้ขอบเขตจำกัดในสังคมโลก คือ ผู้ที่มีทักษะความสามารถในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ภารกิจหลักของโรงเรียนในโครงการที่สำคัญ คือ จัดทำโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนชั้นนำ ดังนั้น เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จึงเข้ามาเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยจัดโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนชั้นนำได้ในเวลาอันสั้น โรงเรียนจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการให้มีศักยภาพสูงสุดในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในด้านนี้อย่างเต็มศักยภาพ บุคลากรหลักที่สำคัญและสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเป็นรูปธรรม คือผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในเรื่องนี้ จำเป็นต้องมีความเข้าใจพื้นฐานและวิสัยทัศน์ในด้านนี้เป็นอย่างดี จึงจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเป็นไปอย่างถูกต้องทิศทางและเหมาะสม โดยกำหนดภาพความสำเร็จของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้ชัดเจน คือ

4.1.1.1 นักเรียน นักเรียนมีทักษะการดำรงชีวิตในสังคมยุคใหม่ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ สร้างงาน สร้างอาชีพ สามารถนำเสนอผลงานได้อย่างสร้างสรรค์

4.1.1.2 ครู มีทักษะวิชาชีพ พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยเหมาะสมกับนักเรียน ดูแลช่วยเหลือนักเรียนและพัฒนาตนเองอย่างเต็มกำลัง

4.1.1.3 ผู้บริหาร เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ให้โรงเรียนมีการบริหารจัดการที่ดี มีความรู้ในการพัฒนาวิชาการ หลักสูตร เป็นผู้นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้อย่างเต็มประสิทธิภาพในโรงเรียน

4.1.2 เส้นทางสู่ความสำเร็จในการบริหารระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ผู้บริหารจำเป็นต้องใช้ศักยภาพในการเป็นผู้นำ กำหนดวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ให้มีการเพิ่มศักยภาพในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาจนบรรลุเป้าหมายสุดท้ายด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร คือ E-School ซึ่งโรงเรียนจะประเมินได้ด้วยตนเอง จากผลผลิตต่อไปนี้ 1) โรงเรียนใช้ระบบเครือข่าย อุปกรณ์ และศูนย์การเรียนรู้ พื้นฐานจุดมัลติมีเดียและศูนย์การเรียนรู้ตามหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ 2) ครูทุกคนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 3) โรงเรียนมีและใช้สื่อดิจิทัล เช่น

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์, ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์และบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน 4) โรงเรียนพัฒนาเว็บไซต์เพื่อเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเผยแพร่สู่สาธารณชน 5) โรงเรียนมีลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์การบริหารจัดการโรงเรียน เพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการ 6) โรงเรียนมีเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแบบถาวร และเครือข่ายภายในพร้อมทั้งสามารถดูแลบำรุงรักษาระบบเครือข่ายของโรงเรียน และ 7) โรงเรียนมีระบบบริหารสารสนเทศที่เชื่อมโยงฐานข้อมูล ประมวลผล และรายงานผลการดำเนินงานทั้งระบบ

4.2 แนวคิด แนวปฏิบัติ การปฏิรูปเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียน

ในยุคโลกาภิวัตน์ กระแสของเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้องกับเปลี่ยนวิถีชีวิตมนุษย์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การบริหารประเทศได้เลือกทิศทางการเปิดเสรี และต้องสมาคมกับประชาคมโลก ด้วยกติกาสากลต่าง ๆ ที่ร่วมกันกำหนดขึ้น เทคโนโลยีที่ก้าวหน้าและรวดเร็วที่สุดในปัจจุบัน คือ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ซึ่งเข้าไปอยู่ในเครื่องมืออำนวยความสะดวกเกือบทุกอย่าง และที่สำคัญ คือ การสื่อสาร

การบริหารจัดการในยุคปัจจุบันมีการแข่งขันกันสูงมาก การบริหารจัดการและการตัดสินใจที่ดีคือการบริหารและการตัดสินใจที่มีข้อมูลสารสนเทศ ที่ถูกต้อง เป็นปัจจุบันและเพียงพอ ย่อมได้เปรียบต่อการตัดสินใจได้ไม่ผิดพลาดหรือผิดพลาดน้อยที่สุด

ดังนั้น ในปัจจุบันจึงมีการพัฒนากระบวนการต่าง ๆ ของระบบการสื่อสาร ให้ได้มาซึ่งข้อมูลสารสนเทศมากมาย และมีประสิทธิภาพสูง กระบวนการให้ได้มาซึ่งข้อมูลสารสนเทศประกอบด้วยกระบวนการหลัก ๆ ดังนี้ 1) การสร้างระบบข้อมูล 2) การวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล 3) การเรียกใช้ข้อมูล และ 4) การสื่อสารและการส่งถ่ายข้อมูล

4.3 ความรู้และเทคนิคเชิงปฏิบัติเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียน

การส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรในโรงเรียนเกิดการพัฒนาตนเอง เพื่อเตรียมการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารถือเป็นภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษาโดยตรง เพื่อให้ตนเอง ครูผู้สอนและบุคลากรทุกคนมีความรู้ ความสามารถและทักษะอย่างเพียงพอ ในด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือสำหรับการบริหารจัดการ และจัดกระบวนการเรียนรู้และการติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในโลกไร้พรมแดน เพื่อนำเอาข้อมูลสารสนเทศมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดการพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงาน พัฒนาเทคนิคการสอน และสามารถสอนให้นักเรียนใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

43

ความรู้และเทคนิคเชิงปฏิบัติเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียน
ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ต้องศึกษาและทำความเข้าใจเพื่อการนำไปใช้ ในเรื่องต่าง ๆ คือ

- 1) การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตโดยใช้โมเด็มสำหรับโรงเรียน
- 2) ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์
- 3) การทำเอกสารหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
- 4) บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน แนวคิดและหลักการ และ
- 5) แนวทางการสร้างสื่อด้วยตนเอง

5. แนวคิดเกี่ยวกับโรงเรียนในฝัน

5.1 แนวคิดหลักและความเป็นมา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548 : 1-6) กล่าวถึงโรงเรียนในฝันว่าเป็น
นำเสนอภาพโรงเรียนในฝันที่เป็นรูปธรรมสามารถสัมผัสได้ โดยมีเนื้อหาสาระครอบคลุมทุกด้าน
ได้แก่ ด้านนักเรียน ด้านกระบวนการจัดการศึกษาภายในโรงเรียน ด้านการเรียนรู้และพัฒนา
ด้านงบประมาณและทรัพยากร เจตนารมณ์ของรัฐบาลต้องการจะพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการ
ให้มีโรงเรียนดีมีมาตรฐานใกล้เคียงกับโรงเรียนที่มีชื่อเสียงในเมืองใหญ่ๆ ให้กระจายอยู่ทุกอำเภอ
ทั่วประเทศ ทั้งนี้เพื่อสร้างโอกาสให้กับเด็กไทยทุกคนให้ได้เรียนในโรงเรียนดี ๆ ที่อยู่ใกล้บ้าน
การปฏิรูปการศึกษาได้ให้ความสำคัญต่อการปฏิรูปการเรียนรู้โดยมุ่งเน้นให้มีการจัดการเรียนรู้
ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจะเกิดขึ้นไม่ได้ถ้าการจัดการเรียนรู้
ยังคงมีสภาพที่ครูเป็นผู้บอกความรู้เพียงอย่างเดียว และใช้วิธีการใดวิธีการหนึ่งเพียงวิธีเดียว
ให้นักเรียนได้เรียนรู้ ภาพครูที่ยืนอธิบายความรู้หน้าชั้นเรียน โดยมีหนังสือเรียน แบบฝึกหัด
ข้อทดสอบ ซอล์กและกระดานดำ คำถามที่ครูถาม มีคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว นักเรียนได้
คิดวิเคราะห์และปฏิบัติจริงน้อย ภาพที่กล่าวถึงได้มีการปฏิบัติมาอย่างยาวนาน ซึ่งเป็นความ
ปรารถนาดีที่จัดการเรียนรู้โดยต้องการให้นักเรียนทุกคนมีความรู้มาก ๆ และรู้เท่าทัน สืบเนื่องถึง
ความแตกต่างทางสติปัญญา ความถนัด รวมถึงพื้นฐานทางครอบครัวที่แตกต่างกัน ส่งผลให้ครู
นักเรียนไม่มีความสุขเท่าที่ควร โรงเรียนได้มีความพยายามที่จะจัดการเรียนรู้ให้ตอบสนองทุกคน
แต่อาจด้วยข้อจำกัดและด้วยความคล่องตัวที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะด้านแนวคิดและด้านทรัพยากร
ตลอดจนมีข้อจำกัดในการหาสื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้รับมอบหมายจากกระทรวงศึกษาธิการ
ในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม โดยมีศูนย์บริหารโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียน
ในฝัน สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษาเป็นผู้ขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติในโรงเรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

44

ด้วยการจัดกิจกรรมสนับสนุนที่หลากหลายอย่างต่อเนื่อง ที่ส่งผลให้เกิดการพัฒนาที่เป็นรูปธรรม จึงจัดให้มีการดำเนินงานเพื่อพัฒนาโรงเรียนที่มีความพร้อมสูงเพื่อเป็น “ต้นแบบโรงเรียนในฝัน”

โรงเรียนในฝัน หมายถึง โรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝันที่มีการพัฒนา และมีผลการพัฒนาที่สอดคล้องกับเป้าหมายของโครงการอย่างเป็นรูปธรรม และผ่านการประเมิน เพื่อรับรองการเป็นต้นแบบโรงเรียนในฝันจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีป้าย แสดงการรับรองการเป็นโรงเรียนในฝันมอบให้ ดังนั้นโรงเรียนในฝันต้องตระหนักในการพัฒนาตนเอง เพื่อสร้างความเข้มแข็งและเป็นแหล่งเรียนรู้ ซึ่งบทบาทสำคัญคือ

5.1.1 เป็นสถานที่หรือแหล่งเรียนรู้ฐานโรงเรียนในฝันที่เป็นรูปธรรม

5.1.2 เป็นพี่เลี้ยงและที่ปรึกษาโรงเรียนในเป้าหมายของการพัฒนาสู่ต้นแบบโรงเรียนในฝัน

5.1.3 เป็นที่ปรึกษาโรงเรียนในโครงการ

5.2 บทบาทโรงเรียนในฝัน

โรงเรียนในฝัน ในบทบาทการเป็นพี่เลี้ยงและที่ปรึกษา การขยายจำนวนโรงเรียนในฝัน ทั้งนี้เพราะถือว่าโรงเรียนในฝันเป็นนวัตกรรมสำคัญที่จะช่วยพัฒนาโรงเรียนในโครงการให้ไปสู่เป้าหมายที่เป็นรูปธรรมอย่างรวดเร็ว มีบทบาทดังนี้

5.2.1 เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำ

5.2.2 ร่วมใจในการพัฒนาโรงเรียนที่รับผิดชอบทุกด้าน

5.2.3 ร่วมประเมินเพื่อรับรองการเป็นต้นแบบโรงเรียนในฝัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

45

ตาราง 1 ประเด็นหลักในการประเมินเพื่อรับรองการเป็นต้นแบบโรงเรียนในฝัน ด้านคุณภาพนักเรียน

รายการที่พิจารณา	ผลที่คาดหวัง
<p>1. เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ คิดวิเคราะห์</p> <ul style="list-style-type: none">- อ่านและแสวงหา ความรู้ด้วยตนเอง	<p>1. มีผลงานที่แสดงความสามารถจากการรักการอ่าน เช่น ยอด นักอ่าน นักเขียน นักประชาสัมพันธ์ นักเขียนคอลัมน์ใน หนังสือพิมพ์เสมือน หนังสือพิมพ์โรงเรียน/วารสารโรงเรียน หรือวารสารทั่วไป ฯลฯ</p> <p>2. บอกแหล่งข้อมูล ความรู้ที่เคยศึกษาค้นคว้าได้ สนทนาตอบข้อซักถามข้อมูลความรู้ได้อย่างกว้างขวางและ คล่องแคล่ว (โดยเฉพาะระหว่างการนำเสนอกิจกรรม)</p>
<ul style="list-style-type: none">- เพิ่มพูนทักษะ ภาษาอังกฤษ และการค้นคว้า	<p>1. สนทนาได้ตอบและนำเสนอผลงานเป็นภาษาอังกฤษ ได้อย่างคล่องแคล่ว</p>
<ul style="list-style-type: none">- ใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและ การสื่อสาร เพื่อการเรียนรู้	<p>1. มีไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์</p> <p>2. สืบค้นข้อมูลความรู้ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต และระบบ อินทราเน็ตได้</p> <p>3. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และส่งการบ้านผ่านระบบอินเทอร์เน็ต และ ระบบอินทราเน็ตได้</p> <p>4. มีผลงานการศึกษาค้นคว้าโดยใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและ การสื่อสาร</p>

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

46

ตาราง 1 (ต่อ)

รายการที่พิจารณา	ผลที่คาดหวัง
- สร้างและนำเสนอผลงานที่แสดงการคิดวิเคราะห์และสร้างสรรค์	<ol style="list-style-type: none">1. มีผลงานด้านกราฟิก การสร้างภาพเคลื่อนไหว การออกแบบด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์และสร้างชิ้นงานจากแบบ2. มีผลงานอิเล็กทรอนิกส์เชิงสร้างสรรค์ เช่น การเขียนโปรแกรมบังคับหุ่นยนต์ ฯลฯ3. มีนักเรียนเป็นเว็บบล็อกเตอร์ของโรงเรียน4. นำเสนอผลงานผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างคล่องแคล่ว5. มีผลงานประเภทวัสดุสื่อมวลชน เช่น เสียงตามสาย กิจกรรมผ่านโทรทัศน์โรงเรียน หนังสือพิมพ์เสมือน (หนังสือพิมพ์โรงเรียน) วารสารโรงเรียน ฯลฯ
2. มีทักษะในการดำรงชีวิต มั่นใจในตนเอง	<ol style="list-style-type: none">1. แสดงความสามารถในรูปแบบกรรมการนักเรียนซึ่งมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการในโรงเรียน2. มีกิจกรรมที่เกิดจากการรวมกลุ่ม ซึ่งแสดงถึงการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบครบวงจร โดยสามารถอธิบายขั้นตอนการบริหารจัดการต้นทุน/กำไร/การแก้ปัญหา เช่น<ul style="list-style-type: none">- ร้านค้า/สหกรณ์โรงเรียน- บริษัทจำลอง- ธนาคารโรงเรียน- หนังสือพิมพ์เสมือน/วารสารโรงเรียน ฯลฯ3. มีความถนัดเฉพาะด้าน เช่น ศิลปะ นาฏศิลป์ ดนตรี กีฬา เป็นที่ยอมรับจากสังคม โดยได้รับการประกาศเกียรติคุณในระดับโรงเรียน ระดับท้องถิ่น ระดับชาติหรือนานาชาติ4. มีสัมมาคารวะ หรือมีพฤติกรรมตามคำขวัญที่ว่า ยิ้ม ใจดี ใจกว้าง5. มีปฏิสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น กล้าแสดงออก และเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ฯลฯ
- นักเรียนมีความสามารถเชิงบูรณาการในการนำหลักการแนวคิดทักษะคุณธรรมจริยธรรมเชื่อมประสานกับการดำเนินชีวิตอย่างมั่นใจในตนเอง	

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

47

ตาราง 1 (ต่อ)

รายการที่พิจารณา	ผลที่คาดหวัง
3. มีความเป็นไทย - นักเรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญาไทย	1. เข้าร่วมกิจกรรมด้านประเพณี ศิลปวัฒนธรรม และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น 2. มีผลงานเผยแพร่ทางด้านศิลปวัฒนธรรมไทย และภูมิปัญญา เช่น การแสดงพื้นบ้าน นาฏศิลป์ไทย 3. มีผลงานการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เช่น ได้รับรางวัลประกาศเกียรติคุณจากการกล่าวสุนทรพจน์ การเขียนบทความ การแต่งโคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน การเป็นพิธีกร

ตาราง 2 ประเด็นหลักในการประเมินเพื่อรับรองการเป็นต้นแบบโรงเรียนในฝัน ด้านกระบวนการจัดการศึกษาภายในโรงเรียน

รายการที่พิจารณา	ผลที่คาดหวัง
1. โรงเรียนธรรมาภิบาล - มีระบบการบริหารจัดการที่ดี - มีบรรยากาศและวัฒนธรรมการปฏิบัติงานแบบกัลยาณมิตร - ผนึกกำลังสร้างสรรค์และร่วมรับผิดชอบ - มีเอกลักษณ์โดดเด่น	1. มีการกระจายอำนาจในการบริหารและการจัดการ 2. บุคลากรได้รับความไว้วางใจให้รับผิดชอบงานอย่างเหมาะสม 3. ทำงานเป็นทีม ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ 4. บุคลากรมีความกระตือรือร้นในการทำงาน สามารถอธิบายหรือตอบข้อซักถามในสภาพงานที่ปรากฏได้อย่างสอดคล้องกัน 5. มีผลงานโดดเด่นได้รับการยอมรับจากชุมชน เช่น ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ภาษาอังกฤษ ดนตรี กีฬา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ฯลฯ 6. นำเสนอจุดเด่นได้อย่างชัดเจน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

48

ตาราง 2 (ต่อ)

รายการที่พิจารณา	ผลที่คาดหวัง
<p>2. สร้างโอกาสและดูแลช่วยเหลือนักเรียน</p> <ul style="list-style-type: none">- ให้บริการทางการศึกษาได้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย- ดูแลช่วยเหลือ ส่งเสริมนักเรียนด้านศักยภาพอย่างทั่วถึง	<ol style="list-style-type: none">1. มีข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลและนำไปใช้ในการดูแลช่วยเหลือ ส่งเสริม นักเรียนรายบุคคล2. มีข้อมูลการติดตามนักเรียนหลังจบการศึกษา 3 ปีขึ้นไป เกี่ยวกับการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และอื่น ๆ1. มีระบบแนะแนวให้คำปรึกษาการดำเนินชีวิต และให้คำปรึกษาทางวิชาการตามกลุ่มสาระต่าง ๆ ทั้งด้านที่เป็นปัญหา และการส่งเสริมความถนัด ความสามารถเฉพาะ เช่น คลินิกหมอภาษา โครงการพี่ช่วยน้อง เพื่อนช่วยเพื่อน ค่ายพหุปัญญา ฯลฯ2. มีการคัดกรองนักเรียน เพื่อช่วยเหลือ ป้องกันและพัฒนานักเรียน3. มีการประสานความร่วมมือ การระดมทุนสนับสนุนช่วยเหลือนักเรียน4. มีเครือข่ายคุ้มครองเด็กและเยาวชนร่วมกับชุมชนและองค์กรภายนอก
<p>3. บูรณาการกระบวนการเรียนรู้</p> <ul style="list-style-type: none">- พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ยึดหยุ่นเน้นการบูรณาการการเรียนรู้และการดำเนินชีวิต	<ol style="list-style-type: none">1. มีกิจกรรมที่สะท้อนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ เช่น โครงการงาน ธนาคารโรงเรียน ร้านค้า/สหกรณ์โรงเรียน ประสิทธิภาพการหารายได้ระหว่างเรียน ธุรกิจการค้าเล็ก ๆ ผ่านอิเล็กทรอนิกส์2. ทำหนังสือพิมพ์เสมือน (หนังสือพิมพ์โรงเรียน) หรือวารสารโรงเรียน กิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียนในรูปแบบต่าง ๆ ของโรงเรียน3. มีการจัดทำ หรือประกวดแข่งขันผลงานการเรียนรู้ เช่น การถ่ายทำวิดีโอทัศน์ สร้างหุ่นยนต์ ภาพเคลื่อนไหว ฯลฯ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ตาราง 2 (ต่อ)

รายการที่พิจารณา	ผลที่คาดหวัง
<p>4. ประกันคุณภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - เพิ่มระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาสูงขึ้นเป็นที่ยอมรับของชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง 	<ul style="list-style-type: none"> - มีจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้น - มีสถิติการเรียนต่อหรือการประกอบอาชีพที่ใช้ความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น - มีผลงานที่ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติซึ่งเป็นผลงานของโรงเรียน/บุคลากร - มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับจากโรงเรียนอื่น โดยเป็นสถานที่ศึกษาดูงานและแหล่งเรียนรู้งาน - ได้รับการสนับสนุนจากชุมชนมากขึ้น

ตาราง 3 ประเด็นหลักในการประเมินเพื่อรับรองการเป็นต้นแบบโรงเรียนในฝัน ด้านการเรียนรู้และการพัฒนา

รายการที่พิจารณา	ผลที่คาดหวัง
<p>1. ความเป็นมืออาชีพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ครู ผู้บริหาร กรรมการสถานศึกษามีความรู้และจิตวิญญาณในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้บริหารสามารถบริหารจัดการภายใต้ภาวะจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2. ผู้บริหารเป็นผู้นำทางวิชาการ 3. ผู้บริหารพัฒนาตนเองให้มีความรู้ด้านวิชาการ ทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ทักษะในการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 4. ครูสามารถจัดการเรียนรู้ในภาวะจำกัดได้อย่างมีคุณภาพ (ศึกษาจากผลที่ปรากฏกับผู้เรียน)

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

50

ตาราง 3 (ต่อ)

รายการที่พิจารณา	ผลที่คาดหวัง
	<p>5. ครูเปลี่ยนแนวทางการจัดการเรียนรู้ จากการเป็นผู้บอกความรู้ โดยตรงมาเป็นการจัดให้นักเรียนได้เรียนรู้จากกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น</p> <ul style="list-style-type: none">- การเรียนรู้ผ่านโครงการ- การเรียนรู้ผ่านกิจกรรม <p>6. ครูจัดให้นักเรียนเรียนรู้จากการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น</p> <ul style="list-style-type: none">- ซีดี บทเรียน วิดิทัศน์- โปรแกรมช่วยการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์- โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการออกแบบชิ้นงาน <p>7. ครูผลิตสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เช่น</p> <ul style="list-style-type: none">- บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน- บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ <p>8. ผู้บริหาร ครู และนักเรียนสามารถติดต่อสื่อสารกันทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์</p> <p>9. กรรมการสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องมีความเข้าใจในแนวทางการดำเนินงานของโรงเรียน ร่วมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียนแสดงออกถึงความรักศรัทธาโรงเรียน</p>
2. โรงเรียนอิเล็กทรอนิกส์	
<ul style="list-style-type: none">- มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการเพื่อให้มีความรวดเร็วคล่องตัวในการปฏิบัติงาน	<p>1. ใช้ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ในการบริหารจัดการเก็บรวบรวมข้อมูลทุกด้านให้เป็นปัจจุบันและอยู่ในสภาพพร้อมใช้ เช่น ข้อมูลด้าน</p> <ul style="list-style-type: none">- จำนวนและคุณภาพของบุคลากร- จำนวนและคุณภาพของนักเรียน- การดูแลติดตามนักเรียนระหว่างเรียนและหลังจบจากโรงเรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

51

ตาราง 3 (ต่อ)

รายการที่พิจารณา	ผลที่คาดหวัง
- โรงเรียนเพิ่มศักยภาพในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	- ทรัพยากรและงบประมาณ - การบริหารจัดการบุคลากรและงบประมาณ - การบริหารจัดการงานวิชาการ ฯลฯ 1. มีห้องปฏิบัติการที่ใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและได้ใช้เพื่อการเรียนรู้อย่างคุ้มค่า ประกอบด้วย - ห้องปฏิบัติการคณิตศาสตร์ - ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ - ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์กายภาพ - ห้องปฏิบัติการเคมี - ห้องปฏิบัติการชีววิทยา - ห้องปฏิบัติการฟิสิกส์ - ห้องปฏิบัติการทางภาษา - ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์
- มีการเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศโดยใช้เครือข่ายคอมพิวเตอร์	1. มีห้องเรียนแบบอิเล็กทรอนิกส์และได้ใช้เพื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม 2. ใช้ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ในการบริหารจัดการห้องสมุด 3. มีสภาพที่แสดงการพัฒนาสู่ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ 4. จัดให้มีแหล่งสืบค้นข้อมูลผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์

ตาราง 4 ประเด็นหลักในการประเมินเพื่อรับรองการเป็นต้นแบบโรงเรียนในฝัน ด้านงบประมาณ และทรัพยากร

รายการที่พิจารณา	ผลที่คาดหวัง
- พัฒนาลิขสิทธิ์ แหล่งเรียนรู้ และใช้ ประโยชน์อย่างคุ้มค่า	1. ใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน เป็นแหล่งข้อมูล กระตุ้นให้คิดหา คำตอบ ฝึกการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหาเช่นมีสวนพฤกษศาสตร์ อุทยานการเรียนรู้/ลานเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ผู้มัลติมีเดีย ผู้สืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ส่งเสริมกิจกรรม ประเภทหมากรุก หมากระดาน หมากรุก หมากล้อม ฯลฯ 2. ใช้แหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียน หรือสถานประกอบการ ในการศึกษาหาความรู้ หรือฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

6. โครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา กับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ปัจจุบันมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการจัดการศึกษา และส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน เพราะเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้นักเรียนทั้งในเมืองและชนบท มีโอกาสในการศึกษาหาความรู้ได้ทั่วถึง และมีความรู้เท่าเทียมอารยะประเทศ ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559 ได้ให้ความสำคัญต่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร รัฐจึงกำหนดกรอบนโยบายเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศระยะ พ.ศ. 2544-2553 และแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 33-73) ได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารงานวิชาการ ให้มีขอบข่ายและภารกิจการบริหารงานวิชาการมีอยู่ 12 ประการ คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล งานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพภายในสถานศึกษา การพัฒนาสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือ ในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น และการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล และครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาในฐานะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

53

หน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมและพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ในสังกัด ได้แก่ดำเนินการส่งเสริมพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อให้ได้ฐานข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาที่ครอบคลุม ระบบเครือข่ายเชื่อมโยงทั้งภายในและภายนอกรองรับโปรแกรมจัดเก็บฐานข้อมูลกลาง จัดทำศูนย์ปฏิบัติการสารสนเทศระดับโรงเรียน และศูนย์ปฏิบัติการระดับเขตพื้นที่ มีการอบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่บุคลากรทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้แก่สถานศึกษา พัฒนาการรับส่งข้อมูลข่าวสารโดยระบบสำนักงาน รวมทั้งพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการบริหารจัดการและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยจัดคณะวิทยากรไปยังสถานศึกษา รวมทั้งแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสถานศึกษาในเรื่องการใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การใช้และซ่อมแซมคอมพิวเตอร์ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ระบบบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาบุคลากรในการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการปฏิบัติงานทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมศักยภาพของนักเรียนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1, 2549 : 127-144) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ได้กำหนดกลยุทธ์โดยเร่งปฏิรูปการศึกษามูลนิธิและกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจัดให้มีการพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สร้างเครือข่ายหนึ่งกลุ่มโรงเรียนหนึ่ง เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สร้างเสริมศูนย์เครือข่ายเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อส่งเสริมศักยภาพนักเรียนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารจัดการในสถานศึกษา สร้างสภาพแวดล้อมแหล่งเรียนรู้วิจัยและนวัตกรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยสนับสนุนให้โรงเรียนจัดทำนวัตกรรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการพัฒนาพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารและการเรียนการสอนโดยการพัฒนาโปรแกรมประยุกต์เพื่อการเรียนรู้การสร้างเครือข่าย

การดำเนินงาน โครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา จำนวน 16 โรงเรียน ดังตาราง 5

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

54

ตาราง 5 รายชื่อโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2

ที่	ชื่อโรงเรียน	ประเภท ร.ร.	ตั้งอยู่ในอำเภอ	รุ่นที่ได้รับ การรับรอง	รับรองเป็น ต้นแบบ ร.ร. ใน ฝัน
1	เสนา “เสนาประสิทธิ์”	มัธยม	เสนา	1	30. มิ.ย. 2548
2	บางปะหัน	มัธยม	บางปะหัน	3	26 ธ.ค. 2548
3	บางซ้ายวิทยา	มัธยม	บางซ้าย	3	13 ม.ค. 2549
4	ภาชี “สุนทรวิยานุกูล”	มัธยม	ภาชี	3	20 ก.พ. 2549
5	นครหลวง “อุดมรัชต์วิทยา”	มัธยม	นครหลวง	3	6 ก.พ. 2549
6	ท่าเรือ “นิตยานุกูล”	มัธยม	ท่าเรือ	3	8 ก.พ. 2549
7	อยุธยาอนุสรณ์	มัธยม	พระนครศรีอยุธยา	3	20 ก.พ. 2549
8	อุทัย	มัธยม	อุทัย	3	21 ก.พ. 2549
9	บางไทรวิทยา	มัธยม	บางไทร	3	8 มี.ค. 2549
10	หงสประภาสประสิทธิ์	ขยายโอกาส	ลาดบัวหลวง	3	9 มี.ค. 2549
11	วิเชียรกลิ่นสุคนธ์อุปถัมภ์	มัธยม	วังน้อย	3	20 มี.ค. 2549
12	บ้านแพรกประชาสรรค์	มัธยม	บ้านแพรก	3	28 มี.ค. 2549
13	บางบาล	มัธยม	บางบาล	3	4 ก.ย. 2549
14	วัดโพธิ์ผักไห่ อนุสรณ์เวฬุพันธุ์	มัธยม	ผักไห่	3	26 ก.ย. 2549
15	วัดโบสถ์อนุกุลสังฆกิจ	ขยายโอกาส	มหาราช	3	15 ธ.ค. 2549
16	บ้านบางกระสั้น (โรงงานกระดาษอุปถัมภ์)	ขยายโอกาส	บางปะอิน	3	ยังไม่ได้รับรอง

ที่มา : สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2. 2549 : ไม่ปรากฏเลขหน้า

โรงเรียนในฝันสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2
ที่ได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน ในทุกช่วงชั้นได้ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

55

ตาราง 6 แสดงจำนวนบุคลากรในโรงเรียนในพื้นที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
พระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	เขต	จำนวน	
			ข้าราชการครู	นักเรียน
1	เสนา “เสนาประสิทธิ์”	2	80	1920
2	บางปะหัน	1	69	1272
3	บางซ้ายวิทยา	2	39	773
4	ภาชี “สุนทรวิทยานุกูล”	1	65	1542
5	นครหลวง “อุดมรัชต์วิทยา”	1	34	682
6	ท่าเรือ “นิตยานุกูล”	1	98	1803
7	อยุธยาอนุสรณ์	1	102	2111
8	อุทัย	1	39	829
9	บางไทรวิทยา	2	34	828
10	หงสประภาสประสิทธิ์	2	19	455
11	วิเชียรกลิ่นสุคนธ์อุปถัมภ์	1	56	1055
12	บ้านแพรกประชาสรรค์	1	23	301
13	บางบาล	2	29	423
14	วัดโพธิ์ผักไห่ “อนุสรณ์เวชพันธุ์”	2	22	332
15	วัดโบสถ์อนุกุลสังฆกิจ	1	16	205
16	บ้านบางกระสั้น (โรงงานกระดาษอุปถัมภ์)	2	13	326

นโยบายการดำเนินงานโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน และการส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา ปีงบประมาณ 2550 ได้กำหนดกรอบการดำเนินงานดังนี้

1. ด้านคุณภาพนักเรียน

1.1 เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ คิดวิเคราะห์

1.1.1 อ่านและแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

56

1.1.2 เพิ่มพูนทักษะภาษาอังกฤษและการค้นคว้า

1.1.3 ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้

1.1.4 สร้างและนำเสนอผลงานที่แสดงการคิดวิเคราะห์และสร้างสรรค์

1.2 มีทักษะในการดำรงชีวิตมั่นใจในตนเอง

นักเรียนมีความสามารถเชิงบูรณาการในการนำหลักการ แนวคิด ทักษะคุณธรรม เชื่อมประสานกับการดำรงชีวิตอย่างมั่นใจในตนเอง

1.3 มีความเป็นไทย

นักเรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

2. ด้านกระบวนการจัดการศึกษาภายในโรงเรียน

2.1 โรงเรียนธรรมาภิบาล

2.1.1 มีการบริหารจัดการที่ดี

2.1.2 มีบรรยากาศและวัฒนธรรมการปฏิบัติงานแบบกัลยาณมิตร

2.1.3 ผนึกพลังสร้างสรรค์และร่วมรับผิดชอบ

2.1.4 มีเอกลักษณ์โดดเด่น

2.2 สร้างโอกาสและดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.2.1 ให้บริการทางการศึกษา ได้ครอบคลุมเป้าหมาย

2.2.2 ดูแลช่วยเหลือ ส่งเสริมนักเรียนตามศักยภาพอย่างทั่วถึง

2.3 บูรณาการกระบวนการเรียนรู้

2.3.1 พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น เน้นการบูรณาการการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตประกันคุณภาพ

2.3.2 เพิ่มระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาสูงขึ้นเป็นที่ยอมรับของชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง

3. ด้านการเรียนรู้และการพัฒนา

3.1 ความเป็นมืออาชีพ

ครู บริหาร กรรมการสถานศึกษามีความรู้และจิตวิญญาณในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3.2 โรงเรียนอิเล็กทรอนิกส์

3.2.1 มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการเพื่อให้มีความรวดเร็วคล่องตัวในการปฏิบัติงาน

3.2.2 โรงเรียนเพิ่มศักยภาพในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

57

3.2.3 มีการเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศโดยใช้เครือข่ายคอมพิวเตอร์

4. ด้านงบประมาณและทรัพยากร

4.1 ภาครีเครือข่าย

โรงเรียนมีระบบภาค เครือข่าย ผู้เชี่ยวชาญ พี่เลี้ยง ศึกษานิเทศก์ โรงเรียนต้นแบบ ชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

4.2 มีความคุ้มค่า

4.2.1 โรงเรียนมีทรัพยากรที่เหมาะสมใช้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

4.2.2 พัฒนาล้างแวล้อม แหล่งเรียนรู้ และใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

7.1 งานวิจัยในประเทศ

สมพร กองสุข (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครปฐม มีภาพเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับ “ปานกลาง” มีปัญหาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับ “ปานกลาง” ทุกด้าน และมีความต้องการการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาอยู่ในระดับ “มาก” ทุกด้าน

กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ที่อยู่ในโครงการ ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์โรงเรียน ทั้งหมด 52 โรงเรียน ใน 13 จังหวัด ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษาของโรงเรียนส่วนใหญ่มีนโยบายและโครงการด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศโดยนำมาใช้ในด้านการเรียนการสอน การบริหารจัดการ และการบริหารข้อมูล มีการสนับสนุนงบประมาณด้านนี้สำหรับสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศที่นำมาใช้มากที่สุดคือ คอมพิวเตอร์ โดยทุกโรงเรียนมีการใช้คอมพิวเตอร์และนำมาใช้มากในการจัดทำโปรแกรมการวัดและประเมินผล การเงิน และการจัดทำฐานข้อมูล ส่วนการนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะเพื่อให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลประกอบการเรียนรู้ในรายวิชาต่าง ๆ ใช้เป็นสื่อประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและใช้ค้นคว้าหาความรู้ การเตรียมการสอนและกระบวนการเรียนการสอนมีการนำมาใช้น้อย ส่วนสื่อที่นำมาใช้ทั้งในและนอกโรงเรียนคือ โทรทัศน์ วิทยุ และคอมพิวเตอร์ สื่อที่นักเรียนใช้น้อยคืออินเทอร์เน็ต 2. เจตคติของนักเรียนที่มีต่อ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

58

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษา นักเรียนมีเจตคติในระดับมากต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษา โดยเห็นว่าเทคโนโลยีสารสนเทศมีประโยชน์ต่อการเรียน เห็นว่าเทคโนโลยีสารสนเทศมีประโยชน์มากคือ ทำให้รอบรู้อย่างกว้างขวางทันต่อโลกทันต่อเหตุการณ์ และการเรียนโดยใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นสิ่งที่น่าสนใจ และเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้สนุกสนานเพลิดเพลินในการเรียน

พีระพงษ์ พันธุ์พินิจ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของโรงเรียนเอกชน จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของโรงเรียนเอกชนจังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความต้องการในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2. ผลการเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันและความต้องการในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ของโรงเรียนเอกชน จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมแตกต่างกัน 3. ความต้องการในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน จังหวัดบุรีรัมย์ ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน 3 ขนาด คือขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก โดยรวมไม่แตกต่างกัน 4. ความต้องการในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของโรงเรียนเอกชน จังหวัดบุรีรัมย์ ของครูผู้สอนจำแนกตามการปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันของโรงเรียนเอกชน จังหวัดบุรีรัมย์ 3 ขนาด คือ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก โดยรวมแตกต่างกันในด้านบุคลากรในด้านงบประมาณและในด้านวัสดุครุภัณฑ์มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

จิรศักดิ์ สุจิรานุธรรม (2547 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่องปัญหาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียน ในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า 1. ระดับปัญหาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านของโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติ ด้านการปรับปรุงแก้ไข และด้านการตรวจสอบประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง

ธีระพล เตมีศักดิ์ (2548 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่องการดำเนินงานโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝันของโรงเรียนเชิงสนวิทยาคม อำเภอเชิงสน จังหวัดเชียงราย ศึกษาการดำเนินงานโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน พร้อมทั้งศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินการตามโครงการ ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาคุณภาพนักเรียนและกระบวนการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการศึกษาการพัฒนากระบวนการถ่ายทอดอุปถัมภ์และทรัพยากรทางการศึกษา ส่วนสภาพปัญหาการดำเนินงานและแนวทางการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

59

พัฒนาตามโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝันของโรงเรียนเชิงสนธิวิทยาคมด้านการได้รับความช่วยเหลือจากภาคีเครือข่ายและการระดมทรัพยากรทางการศึกษา ยังได้รับความช่วยเหลือที่มีจำนวนน้อย ทำให้การพัฒนาการศึกษาบางด้านยังไม่ได้พัฒนาอย่างเต็มที่ และควรมีการประชาสัมพันธ์ให้กับสาธารณชนได้รับรู้ข่าวสารของทางโรงเรียน โดยเฉพาะข่าวสารของโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝันให้มากยิ่งขึ้น

ไชยกพ อุตสาหะ (2548 : บทคัดย่อ) ศึกษาปัญหาการดำเนินการของโรงเรียนในโครงการ หนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝันของจังหวัดร้อยเอ็ด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินการของโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝันของจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัย พบว่า มีปัญหาในการดำเนินการ จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการสร้างพลังขับเคลื่อนให้โรงเรียนมีระบบการบริหารจัดการที่ด้านการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงบูรณาการ ด้านการเสริมสร้างศักยภาพบุคลากรทุกระดับให้เป็นมืออาชีพ ด้านการเพิ่มสมรรถนะของโรงเรียนในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ยุทธนา วงศ์ใหญ่ (2553 : บทคัดย่อ) ศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่เขต 3. การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการ เปรียบเทียบสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการ ศึกษาปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับงานบริหารวิชาการของโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำนวน 386 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการทดสอบ ความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe) ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2. ผลการทดสอบสมมติฐานโดยภาพรวมและรายด้านของผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 10 โรงเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามสภาพของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการ มีด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเท่านั้นที่ผู้ตอบ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

60

แบบสอบถามทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน 3. ปัญหาและแนวทางการแก้ไขการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมพบว่า ปัญหาที่สำคัญคือการพัฒนากระบวนเทคโนโลยีสารสนเทศยังไม่สอดคล้องกับงานด้านหลักสูตรและการสอน บุคลากรยังขาดประสบการณ์ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศแนวทางการแก้ปัญหาคือการให้งบประมาณสนับสนุนแก่ครู และบุคลากรทางการศึกษา การอบรมเชิงปฏิบัติการในการให้ความรู้เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนตลอดจนระเบียบวิธีวิจัยที่เหมาะสมต่อสภาพปัญหาของแต่ละบุคคล

เรวัตน์ โนนคู่เขตโขง (2550 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่องปัญหาและแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝันเขตตรวจราชการที่ 10 ผลการวิจัยพบว่า 1. ปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝันเขตตรวจราชการที่ 10 พบว่า โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 4 ด้าน เรียงลำดับได้ดังนี้ คือ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนภายใน ด้านการเรียนรู้และพัฒนา ด้านงบประมาณและทรัพยากร ด้านนักเรียน 2. เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน ในเขตตรวจราชการที่ 10 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่าโรงเรียนมีปัญหาโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3. เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน ในเขตตรวจราชการที่ 10 จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่าโรงเรียนขนาดกลาง ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ มีปัญหาโดยตรงและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 4. เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน ในเขตตรวจราชการที่ 10 จำแนกตามที่ตั้งโรงเรียน พบว่าโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในใสและนอกเขตเทศบาล มีปัญหาโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 5. แนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน ในเขตตรวจราชการที่ 10 ได้แก่ การส่งเสริมนักเรียนในการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร การศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง และการใช้งบประมาณและทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

7.2งานวิจัยต่างประเทศ

จีวล์ทนี่ (Gwaltney. 1982 : 1367-A) ศึกษารูปแบบของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารสำหรับสถาบันอุดมศึกษา เพื่อใช้ในการบริหารและการวางแผนระยะยาว โดยศึกษาวิจัยมุ่งหมายเพื่อประยุกต์การจักระบบสารสนเทศคอมพิวเตอร์ เพื่อให้การดำเนินงาน การควบคุมและการวางแผนดียิ่งขึ้น การรวบรวมการนำเสนอข้อมูลใช้เวลาอันน้อยลง และให้ผู้บริหารทุกระดับสามารถใช้สารสนเทศได้ทันเวลาถูกต้องและสมบูรณ์ จากการศึกษาพบว่า รูปแบบสารสนเทศนี้จะแตกต่างกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

61

ในแต่ละสถาบัน ฉะนั้น การจัดสารสนเทศต้องพิจารณาโครงสร้างของสถาบันตามองค์ประกอบ และระบบย่อยของสถาบัน และความต้องการสารสนเทศเฉพาะของแต่ละสถาบันด้วย

โควัต (Cowat. 1995 : 1722-A) ได้ศึกษาระบบสารสนเทศและนโยบาย ศึกษาความต้องการสารสนเทศในการทำกิจกรรมขององค์การ เขาได้ศึกษาความต้องการการใช้ข้อจำกัดผลของการใช้ระบบสารสนเทศในการดำเนินนโยบายขององค์การ การนำคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ในระบบสารสนเทศ ทำให้องค์การสามารถกำหนดนโยบายที่สำคัญได้ชัดเจน และผลกระทบของนโยบาย สาธารณะตลอดจนกิจกรรมและนโยบายที่เกี่ยวกับมวลชนขององค์การการศึกษา ประกอบด้วย การวิเคราะห์ผลของการใช้ระบบสารสนเทศในการดำเนินกิจกรรมขององค์การประสบความสำเร็จ ช่วยในการศึกษา การประสานงานในการทำกิจกรรมขององค์การจำนวนมากได้ทันเวลา

คิม (Kim 1996 : 446-A) ได้ทำการศึกษาการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการจัดองค์การให้เกิดประสิทธิภาพ ในประเทศสาธารณรัฐเกาหลี พบว่า รัฐบาลสาธารณรัฐเกาหลีได้เห็นความจำเป็นในการนำไมโครคอมพิวเตอร์มาใช้ในด้านการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ เพื่อการจัดการขององค์การ การดำเนินงานประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านคอมพิวเตอร์และระบบข้อมูลสารสนเทศ ผู้ให้บริการได้นำผลมาใช้ในการวิเคราะห์ จากการจัดระบบดังกล่าวได้รับผลที่แน่นอน

เว็บบอร์ (Weber. 1996 : 2451-A) ได้วิจัยเรื่องอุปสรรคเกี่ยวกับการบูรณาการของเทคโนโลยีสารสนเทศของนักศึกษาครูสายการมัธยมศึกษา ในมหาวิทยาลัยแถบตะวันตกตอนกลาง แห่งหนึ่ง กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มัธยมศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ จำนวน 53 คน ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับเทคโนโลยีด้านการสื่อสาร คือ อีเมล เน็ตสเคป อีริค วีดีโอหรือเลเซอร์ดิสก์ อุปกรณ์ทางเสียงทั้งแบบดิจิทัลและอนาล็อก และเทคโนโลยีการศึกษาทางไกล โดยนักศึกษาตอบแบบสอบถาม 3 ฉบับ ซึ่งแยกเป็นคำถามแบบปลายเปิดและปลายปิด จากนั้นนำคำตอบที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม SPSS สถิติใช้เป็นสถิติเชิงบรรยาย โดยเนื้อหาการวิเคราะห์เน้นที่การระบุถึงอุปสรรคและระดับความยากที่นักศึกษาพบหลังเสร็จสิ้นรายวิชาที่ต้องใช้ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ การศึกษาพบว่า อุปสรรคหลักที่พบ 3 ประการ คือ ได้รับการสอนไม่เพียงพอ ระบบคอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอ และความคับข้องใจ นอกจากนี้ยังพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างเพศ กับการใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบกายวิภาค

จากการศึกษางานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับสภาพ ปัญหา และแนวทางแก้ไขการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน สรุปได้ว่าสภาพ ปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนส่วนใหญ่มีนโยบายและโครงการด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศโดยมีการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

62

นำมาใช้ใน การบริหารงานต่างๆ โดยที่ต้องการบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียน ต้องการ โปรแกรมที่ใช้ในการเรียนการสอน และต้องการงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอ และควรให้ผู้บริหารและบุคลากรได้รับการอบรม ให้มีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เนื่องจากการนำ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและสามารถแก้ปัญหา ต่างๆที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนอย่างยิ่ง

จากแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสภาพ ปัญหา และ แนวทางแก้ไขการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนในโครงการ หนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน สรุปได้ว่าผู้บริหารต้องมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียน มีการจัดสรรงบประมาณทางเทคโนโลยีสารสนเทศและ การสื่อสาร มีการพัฒนาบุคลากร มีการกำหนดขอบเขตของความร่วมมือ ปรับปรุงโครงสร้างและ ประสานสัมพันธ์กับทุกฝ่าย ผู้บริหารต้องมองเห็นความจำเป็นและสนับสนุน โดยนำมาใช้ใน ด้าน พัฒนาคุณภาพผู้เรียน ด้านกระบวนการจัดการศึกษาภายใน ด้านการเรียนรู้และการพัฒนา ด้าน งบประมาณและทรัพยากร ตามโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อ การศึกษา